

ממ הנחל

איחוד האברכים דחסידי ברסלב

שע"י מורשת הנחל

א דיבור

דבר "מורשת הנחל"

גם בימים אלו, כאשר המצב נראה הולך ומחמיר, בכל זאת העוסקים במלאכת הקודש אינם מרפים ידיהם ודוקא בימים אלו, כאשר כל אחד מצפה לשמוע דברי חיזוק להשיב את הלב, עמלו במסירות עצומה לייסד כמה חבורות חדשות לאברכים, וכן לחדש את הארגונים 'נשות ברסלב' ובנות ברסלב' להאיר אורו של רביה"ק ביתר שאת, כאשר תחזינה עיניכם במדור 'מהנעשה' ובעמוד האחורי כל החבורות השבועיות חדשים גם ישנים.

יה"ר שבימי בין המצרים יזרח אור לישרים, לחדש ימינו כקדם בבנין משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

וזהיר לעשות כרוז!

ימי ר"ה הקדושים קרבים ובאים וקול השמש הנוקש בחלון ומעיר "שטייט אויף צו סליחות" הנה נשמע... ואיתם, הגעגועים והכיסופים, וההכנות ברו"ג - אל הקיבוץ הקדוש של רבינו, לעלות ולהשתתף ולהימנות במנין הבתים בראש השנה אצל הצדיק בין כלל אנשיו.

השנה בעקבות הקורונה המשתוללת בעולם, שהכניסה את הקיבוץ לשאלת קיום, מוטלת הזכות והחובה גם יחד על כל אחד ואחד לקיים את צוואתו של רביה"ק לעשות כרוז - ואין 'כרוז' גדול יותר מאשר ביצוע פעולה בפועל: לקום ולרכוש כרטיס טיסה כדי להשתתף בקיבוץ הק'...

מה גם, שעסקני "האיגוד הפועל לקיום הקיבוץ הקדוש באומן בר"ה תשפ"א", אומרים כי השנה, חשוב מאוד להירשם מוקדם לנסיעה לראש השנה לקיבוץ הקדוש - כדי שיהיה ברור: יש קיבוץ גם השנה! וגם משום שיתכן, חלילה, הגבלה על מס' הנוסעים ובמקרה כזה, אלו שכבר נרשמו תהיה להם זכות קדימה.

לאור זאת, תיפתח בימים הקרובים ההרשמה לטיסות "מורשת הנחל", כנהוג מדי שנה, כדי לאפשר לאנ"ש היקרים להירשם מוקדם לנסיעה.

פרטים ברורים על מועדי הטיסות ומחירים יבואו בעז"ה בהודעה נפרדת בימים הקרובים.

חודש בחדשו

אור המועדים וזמני השנה

03

המנין שלכם

השתלשלות ייסוד ביהכ"נ של חסידי ברסלב

04

הספר שלי

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

05

עלה לתרופה

מכתבים מאנ"ש

07

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

08

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

10

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים

12

נקודת החבר

לקבל דין מן דין

15

מבית הגנזים

עתיקות וגנוזות

16

הכבשן

סיפורים מכבשונה של ברסלב

18

יסודות

בתורת ברסלב

19

אין פאבריק

מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים

20

דער פען

מכתבים שהתקבלו במערכת

22

שע"י "מורשת הנחל"

טלפקס: 1532-5822913

05484-85412

05484-40814

יישר כוחך ששיברת!

אך לא זו בלבד, אלא אפילו דבר שהוא קדוש מצד עצמו, אם הוא 'חוסם' את האדם מלעלות בהר ה', בין אם משום שאינו מתאים לו כעת בשל מצבו הירוד, ובין אם הוא משום שעבורו זו מדרגה נמוכה מדי והוא ראוי להעפיל למדרגה גבוהה עוד יותר, הרי שהוא ראוי להישבר ולהישכח, כדי שהזיכרון שלו לא ימנע ויעצור את האדם מהראוי לו באמת.

אצל הצדיקים הגדולים, שכל ימיהם הם עולים מרגע לרגע למדרגות חדשות וגבוהות, השכחה והשבירה של הזיכרון הם אך ורק כדי לדבוק בזיכרון האמיתי של חי החיים. כך הם אינם חפצים בשום מדרגה מהמדרגות הישנות ובשום השגה מההשגות הקודמות, אלא אך ורק בחדשות - והם מסלקים ו'שוכחים' כל מה שהוא לא עליה מדרגה לדרגה.

אך אצלנו, אנו מוכרחים לשכוח הרבה פעמים דווקא את אותן אמיתות שכביכול גבוהות מאיתנו, וממילא, מחלישות את דעתנו מלהתחדש מחדש בעבודת ה'. שהרי רוב מה שהאדם נמנע מלהתחדש עוד פעם בזיכרון התכלית ורצון ה', הוא דווקא מהזיכרון שלו עד כמה כל זה גבוה ממנו כגבוה שמים מארץ.

לכן הצדיקים מאירים לנו, מה'שכחה' שלהם לשכחה שלנו, שבאמת הכול היינו הך. כי עיקר הזיכרון הוא רק מה שהאדם מתחבר ודבק בהשם יתברך, ולכן הזיכרון הגדול ביותר הוא שהאדם זוכה קצת לזיכרון שהוא זוכר 'לאו כלום', ואפילו אם הוא לא במדרגה כזו, הוא צריך להתחזק לא לזכור כלום מהלא-טוב, כי רק על ידי השכחה הזו הוא יוכל להיזכר מחדש בהשם יתברך!

עיקר העבודה שלנו בימים אלו של בין המצרים, היא לא רק להיזכר בחורבן, איננו מבקשים שיחזירו לנו רק את מה שאבדנו ושכחנו, את מה שחרב ואבד, אנו מבקשים את הגאולה השלימה העתידה; את משיח צדקנו ואת הבית השלישי שבוודאי גדול יהיה כבודו מהראשונים.

כל חורבן - נורא ככל שיהיה - מהווה גם נקודה שבה מתחילים לבנות בית יותר גדול, התקרבות יותר גדולה, אך בשביל זה אנו צריכים להתגעגע. לא רק להיות עסוקים בבכייה על העבר, אלא לזכור את העבר רק בשביל לדעת קצת לאיזה עתיד לכסוף ולהשתוקק. יה"ר שנזכה לראות בנין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

רגע השבירה הוא גם הרגע שבו אפשר להתחיל את הכול מחדש; רגע מכונן, שממנו והלאה אפשר רק להעפיל יותר. המקום המסמל אצל כל העולם את נקודת הייאוש הנוראה ביותר, את החורבן שאין גדול ממנו, מסומן אצל הצדיקים האמיתיים כמקום ממנו אפשר לעלות ולהגיע הרבה יותר למעלה.

הצדיק האמיתי מבין את הכוונה של הבורא בבריאת העולם, וכאשר הוא עומד מול עם פרוץ לשמצה, שירד והדרדר עד כדי חטא עבודה זרה, הוא עומד ושובר את הלוחות מתוך השגה עמוקה ונוראה שזה רצון הבורא, ואכן אמר לו ה' יתברך: יישר כוחך ששיברת!

כשמשוהו נהרס, נחרב, ואנו בוכים עליו, הבכי אמור לשקף לא רק צער ואבל על מה שהיה ואיננו עוד, אלא את הכיסופים למשוהו חדש שיבוא. הפנים צריכות להביט קדימה, לבקש את ההתחדשות שבגללה הישן נעלם. אין אנו בוכים רק על מה שהיה, אלא גם על מה שאמור להיות ועדיין איננו, שכן, אם לא נתגעגע ונבקש את אותו דבר חדש - לא נקבל אותו.

שבירת הלוחות הביאה שכחה לעולם. השכחה נתפסת בעיניים רגילות כמציאות שאין לה שני צדדים. לדעתנו - דעתם של בני אדם פשוטים - השכחה היא חיסרון, ואילו רק יכולנו לבטל אותה לחלוטין, היינו עושים זאת ללא היסוס, אך בראיה אמיתית, ראייה של צדיקים, השכחה היא דווקא מעלה גדולה.

אכן, אין ספק שבאמת לשכחה יש צד שלילי. כשהיהודי שוכח את השם יתברך, כשהיהודי שוכח את רום קדושת נשמתו, השכחה הזו היא ניתוק נורא מעצמו ומקדושתו ושכחה כזאת היא חורבן הנשמה. אך לעומת השכחה הזו, יש גם שכחה קדושה.

אם האדם לא היה שוכח כלל - מגלה לנו רבינו - לא היה באפשרותו להתחדש ולהרים את עצמו מחדש בעבודת ה'. אם לא נשכח את כל המעשים הלא טובים והמחשבות הלא טובות שהיו מנת חלקנו בימים עברו, הרי שהבושה והרגשת שפלות הקומה שהיו אופפות אותנו מכף רגל ועד ראש היו מונעים מאיתנו להתחדש ולהתרומם.

יתרה מכך, גם אם איננו מסוגלים לשכוח עכשיו את החלקים הלא טובים, שנראה לנו עכשיו שהם - רח"ל - ממש חלק מאיתנו, אם איננו יכולים, כביכול, להתעלם מהם, להדחיק אותם כשצריך, כי אז הזיכרון הזה בעצמו הופך לנו לרועץ. כדי לעבוד את ה' בהתחדשות ובשמחה עלינו כביכול לשכוח מפעם לפעם את אותם דברים בעצמם שעליהם ועל תיקונם אנו מתפללים ומבקשים.

עיה"ק ירושלים תוכב"א - פרק ז'

בית הכנסת ב'שער דוידוביץ' (2)

דמויות הוד

על אף שעיקר מקומם של אנ"ש היה בעיר העתיקה ולאחר הגירוש בשנת תש"ח - בקטמון, בכל זאת אנו מוצאים במהלך השנים כמה וכמה מאנ"ש עובדי ה' המופלגים שהסתופפו בביהמ"ד זה, לבד מאלו שהוזכרו למעלה, ביניהם אחד מזקני אנ"ש דאז החסיד ר' אפרים'ל מפשעודבורז שקבע מקום לתפילתו ליד ארון הקודש, בהיות וארון הקודש שהיתה ממוקמת בתוך החלון הרחב, כמו שהיתה צורת הבניה בימים ההם מילא רק חצי מהחלון, בחצי השני קבע ר' אפרים'ל למושב כמקום קבוע בתפילה ושם היה מתפלל בהתעוררות ובדביקות עם תנועות בידיו..., ר' יצחק פשיסחא, ר' יצחק גלבך, ר' נחמן רושינער, ר' גבריאל קאפלר, ר' אליהו חיים רוזין וחתנו ר' צבי פסח פראנק, ר' נחום יצחק פראנק, ר' שמעון אנשין, ר' מאיר יארבום, ר' אהרן גלידמן בנו של ר' משה טשנסטכובר, ר' משה ירוסלבסקי, ר' יוסף יצחק הרשנבוים (בתקופה שהתגורר בירושלים), ר' יחיאל גרינוולד שהיה מנדב את ה'הערינג' לסעודה שלישית, ר' יצחק מנדל רוטנברג כאשר הגיע לבקר בא"י, ר' דוד רוזנפלד, ר' יחזקאל'ע לובלינער (מאנדליאל) ר' יודל זילברמן ששימש כבעל תפילה ביום הכיפורים ועוד... כמו כן הרב ממינסק ר' אברהם אלי' מייזעס שעוד זכה להכיר ולראות את דמויות ההוד באומן היה מרבה להסתופף עם אנ"ש בביהמ"ד זה.

אחד מהדמויות שהיה מתפלל בקביעות בביהמ"ד על אף שלא היה נמנה בין חסידי ברסלב, היה ר' שמואל הילמן רוטנברג (חמיו של ר' יוסף דוידוביץ) שהיה גר בחצר ביהמ"ד, ר' שמואל הילמן החל להסתובב בין אנ"ש עוד בהיותו גר בשכונת שערי חסד, והיה לומד משניות בחברותא עם ר' לוי יצחק בנדר ור' אלחנן ספקטור. לאחר פטירתו סיפר ר' לוי יצחק על חלום שהיה לו מר' שמואל הילמן, שהם יושבים יחדיו בשיעור הקבוע, ורצה ר' לוי יצחק לומר לר' אלחנן 'הרי ר' שמואל הוא כבר בעולם האמת, ור' שמואל רמז לר' לוי יצחק בידו על פיו כאומר שתוק אל תדבר על כך, אז שאל אותם ר' שמואל "מי זה ר' מאטעס שלכם שבשמים נרעשים כ"כ ממנו?" כשכוונתו על ר' מתתיהו ברזעסקי מעובדי ה' באומן, ומזה ידע ר' לוי יצחק שר' מאטעס הסתלק.

ר' שמואל הילמן היה מנקה מדי ערש"ק את הפמוטות להדלקת הנרות בביהמ"ד באומן שרוצה להזיע זיעה של מצוה, כידוע מהאר"י הקדוש גודל התיקונים הנעשים מכך.

לא עברו כי אם שנים ספורות, והמקום נעשה צר מהכיל את ריבוי המתפללים כאשר עוד ועוד זכו לחזות בנועם והתקרבו לאורו של רביה"ק, ע"כ הוצרכו לעזוב את ביהמ"ד זה, ועל כך בעזה"י בפרקים הבאים.

מקורות: סיפורים ירושלמים, ה'זיידע', שבתות בירושלים, דאס אידישע ווארט, תודות לזקני אנ"ש אשר עוד זכו להסתופף בביהמ"ד זה אשר הקדישו מזמנם לספר ולעזור בעריכת מאמר זה.

תודה מיוחדת לבעל מחבר "סיפורים ירושלמיים" על עזרתו הרבה בכלל ובפרט בהשגת התייעודים.

בשעות בהן היתה ביהמ"ד ריק, שימש החדר הפנימי גם כחדר התבודדות, כשר' שמואל מרדכי קורנבליט קורע את החדר בצעקותיו. בין המתבודדים שם אנו מוצאים גם את ר' מרדכי קעז שהיה מרבה להתבודד שם שעות רבות.

בהמשך יסד שם ר' אליהו חיים את ישיבת אור הנעלם לבחורים ואברכים, [בעז"ה נקדיש על כך פרק מיוחד].

בראש השנה לא התפללו שם מחוסר מקום והקיבוץ בירושלים התקיימם בתלמוד תורה 'עץ חיים' בעיר העתיקה ולאחר מכן בתלמוד תורה 'חיי עולם'.

האהבה ששררה בין אנ"ש מתפללי ביהמ"ד היתה מיוחדת במינה, רק לדוגמא קלה נספר, כי בעת שהיתה עלייה לתורה בשבת שלפני הבר מצווה של אחד מבני ר' נחום יצחק פראנק הלכו כל אנ"ש עד רחוב שמואל הנביא להשתתף בקידוש שנערך בביתו, למרות המרחק ועובדת היותם עוד לפני הסעודה...

ברגע נעלמים כל דאגותיהם...

כאשר לחמו בירושלים על הקמת ה'מועדון' סמוך ונראה למקום משכן ביהמ"ד (ברח' דבורה הנביאה), התקיימו הפגנות תחת לבית המדרש, או אז היו מתאספים אנשי שלומינו ובראשם הרה"ח ר' וועלוול חשין במרפסת ביהמ"ד הפונה לרחוב סלונים לתפלה ואמירת תהילים בהתעוררות.

כך מתואר באותו זמן בעיתון ה'י"ל בארה"ב ("דאס אידישע ווארט" שבט תשט"ו, בתרגום חופשי מאידיש): "עמדנו בחלון של ה'בראצלאווער שטיבעל" במאה שערים. בפנים התפללו בחום והתלהבות. יהודים הדואגים כל היום בדאגות הפרנסה מתאספים כאן בשעות הערב כדי להתייחד עם בוראם, ברגע נעלמים כל דאגותיהם והמחשבות המאיימות לשבור את הראש ורגש של שמחה ובטחון מאיר מעם פניהם.

"האברך עם הפנים החיוורות שכח לגמרי כי הנעליים של ילדיו קרועים וכי יענק'לה צריך מעיל חדש ולחנה'לה 'סוודר'; על כך שצריכים שוב לשלם את המיסים ולפדות את שעון הזהב - המתנה היחידה שנשארה מהחתונה - מקופת הגמ"ח כדי שיוכל למשכנה שוב בעת הצורך... הזקן עם הגב הכפוף שכח לגמרי ממחלת הסוכר שלו וציווי הרופא כי אשתו צריכה בדחיפות לנסוע לטבריה בשביל כאביה..."

"כאן בביהמ"ד שוכחים מכל אלו, בחלל האוויר נושמים בטחון מר' נחמן בראסלאווער זצ"ל. כאן נראה כי רק אתמול יצא ר' נחמן לנסיעת היסורים שלו אל ארץ הקודש, כאשר לצרכו לא עמדה ספינת פאר ישראליים ושליחי הסוכנות לא עמדו לו לעזר ולא פרסו בשבילו שטיחי יוקרה. ר' נחמן ידע כי "ארץ ישראל נקנית ביסורין" וכך גם חסידי יודעים זאת כי בארץ ישראל צריכים פעמים רבות להתייסר מעט, והם מקבלים יסורי ארץ ישראל באהבה.

"הנה הם מסיימים את התפילה, אז יספר מישהו 'סיפורי מעשיות' מר' נחמן וה'עולם' יצאו לאחר מכן בריקוד נלהב מלא בכיסופים להשי"ת, מלא בביטחון כי הוא יעזור".

התשובות לשאלת 'צדיק ורע לו'

ונשתמד ויצא מכלל ישראל מפני שלא הבין העקר והשורש, ולא ידע ואשם ונשא עונו כי הפסוק הזה שאמר הקב"ה למען יאריכון ימיו רמז בדר לעולם הבא שאין קץ ותכלה לו ולטובתו ונעמו, כמו שנאמר למען יטב לך, לעולם הבא שאין בו צרה וצוקה לצדיקים, כמו שאמר חז"ל למען יאריכון ימיו לעולם שכולו ארוך ולמען יטב לך לעולם שכולו טוב, באותה שעה נשרפו הלכות אלישע בן אבויה ונשמע בת קול אומר שובו בנים שובבים חוץ מאלישע בן אבויה. ע"כ השייך לענינו.

הרי לפנינו מעשה של קושית צדיק ורע לו ש"רבים נתפקרו" והתשובה לשאלה זו הוא שאכן ייתכן שפה בעולם הזה הוא זה נראה 'רע לו' אך באמת לעולם הבא 'טוב לו'.

סוד הגלגול - שיקבל תיקון כאן בעולם

אדוננו הרשב"י ורבינו האריז"ל מגלים כי זהו סוד הגלגול וז"ל בתיקוני זוהר: "דגלגולא גרים דא למהוי בר נש צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו, רשע וטוב לו" וכו' (מובא בהרבה מקומות בזוהר, ודורש אותם על הפסוק המובא בתורה, יש הבל וגו') הרי שסוד הגלגולים הוא אחד הסיבות מה שעובר על האדם, שמכיון שבגלגול הקודם עשה מה שעשה לכן עתה בגלגול נותנים לו שכר או לא ראוי וכן להיפך רח"ל, וידוע הסיפור מהבעש"ט ותלמידו המגיד ממעזריטש ששלח אותו למדבר להבין פירוש זה הזוהר (ראה בבעש"ט על התורה פרשת משפטים).

להאמין עד שרואים שבאמת הכל טוב

באופן אחר מתגלה התשובה לשאלה זו בספרי מרן אור שבעת הימים הבעש"ט ותלמידיו זיע"א שבספריהם הקדושים הביאו לעולם דעת וקרבת ה' באופן נפלא [ובלשון התורה שהם המשיכו תורה שעל ידה נמשכת השגחת ה' יתברך עלינו] עד שמאמינים בראיה רוחנית כ"כ בה' יתברך שכל מה שעושה הוא לטובה עד שאין רע בכלל בעולם, וכל מה שה' יתברך עושה בוודאי טוב, ויש כמה פתגמים קדישין של צדיקים אלו שאמרו שמעולם לא ראו רע, וטוב ה' לכל וכיוצא, ומה שיש צדיק ורע לו זה רק בחיצוניות אבל באמת טוב ה' ומטיב לברואיו.

להאמין בה' באופן שלא יודעים כלל

ביותר מתגלה המשכת השגחת ה' יתברך בעולם בספרי רביה"ק וביחוד בספרי מוהר"ת ובפרטיות יותר בספר עלים לתרופה [וכמובן שהם מיוסדים על הגילויים הקודמים בבחי' כלל י"ח ש"סומך את עצמו על המעיין שידוע מהם"] והוא הוא שמאמינים בה' באופן שלא יודעים כלל, זאת אומרת שהגם שידועים מסוד הגלגול או מאמינים בה' שהוא טוב ומטיב באמת וצדיק ה' בכל דרכיו, אבל מכיון שבדור אחרון התגברו כ"כ הרצונות מרים כאלה שכדי להמתיקם צריכים לסלק את השכל לגמרי

בסעיף ו': "יש הבל אשר נעשה על הארץ, אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים" וכו' ועל ידי ההבל הזה רבים נתפקרו שרואים "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו".

ענין זה של 'צדיק ורע לו ורשע טוב לו' הוא מהשאלות השרשים בבריאה כולו, עד שמשה רבינו רעיא מהימנא ביקש מה' יתברך "הודיעני את דרכיך אמר לפניו רבוננו של עולם מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו וכו'" ולא השיגו בחייו אלא בהסתלקותו [ראה תורה ה' ח"ב].

ומזה אנו מבינים שאם משה רבינו לא השיג תשובה זו רק במותו, הרי שבכל דור ודור משיג יותר ויותר את התשובה כידוע למשכילים, [וביותר עומק משה רבינו מצידו כבר השיגו מיד בשלימות אך כדי ליתן לנו את השגה זו הוא יורד באמצעות צדיקי הדורות וביותר ביחיד הדורות שבהם מתעבר בכל דור ודור].

לכן נראה דבר פלא היאך בכל דור ודור ממשיכים הצדיקים בתורתם השגחת ה' יתברך ונותנים תשובה לשאלה זו יותר ויותר.

שיהיה לו טוב בעולם העליון

ידוע הסיפור בגמרא (בחיגה ט"ו ע"א) ונביאהו בלשוננו של רבינו ניסים גאון בספרו "פה מהישועה" [שחיבר אותו במיוחד לאחד שעבר עליו כוס התרעלה וביקש דברי תנחומין מהתורה שישעשעו נפשו, יען קושיא זה עמדה לו ולא נתן לו מנוחה, ועי"ש מה שמרחיב ומביא מאמרי חז"ל בענין זה, שאף אם אמנם נראה שצדיק ורע לו ורשע וטוב לו, זה רק בעולם הזה אבל בעולם הבא הוא טוב לצדיק, וכל הטוב שהיה לרשע הוא לטורדו מעולם הבא] וז"ל: וכבר תעה חכם אחד מחכמי ישראל, ונסע משכל הישר וסר לבו מדרך האמת, וכפר בעיקר על ענין הספירות האלו, ושם האיש אלישע בן אבויה, והוא היה במעלה גדולה בתורה ובחכמה, ויהי היום והיה הולך וישמע את קול אדם אחד אומר לבנו, בני עלה לשוכן והורד לי מבני יונים, ושלח את האם כאשר צוה ה' את משה, שאני אוהב לאכלם, למען ייטב לך והארכת ימים. ויאמר אלישע זה אמנם הבטיח הקדוש ברוך הוא למכבד אבותיו ועושה מצוה להרבות שכרו לו ולהאריך ימיו, שנאמר "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימך", וכן הבטיח למוצא קן צפור ולקוח הבנים ומשלח האם, לתן שכר טוב ואורך ימים שנאמר "שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו', ויאמר הנה שתי המצווה גודלות והנכבדות והבטיח הקדוש ברוך לעושה באריכות ימים, ועתה בלא ספק זה הנעשה זוכה לשכר שתיהן ולא אחר הנער לעשות הדבר, כי חפץ לעשות מצוה אביו, ולקיים "שלח תשלח", ויעלה אל השוכן ויקח את היונים וישלך את האם, ויהי ברדתו וישבר הסולם ויפול לארץ מת, ויאמר האלישע היכן אריכות ימים של זה וטובותיו של זה, ויתעלף האיש וילבט ונקל בעיניו לכפור בתחיית המתים, ויאמר אין שכר ואין חשבון ואין פועל לאדם על מעשיו,

היהודי הזה, ששכרו לא היו לו שנים רבות ילדים, ובאותה שנה ששכר את בית-המרוח וקפח את העני, נולד לו בן זכר, והיה הדבר לפלא, שלא די שעשה עולה לעני פנה, עוד זכה לבן זכר לאחר שנים רבות שלא היו לו בנים... וסיום רבנו ואמר: "וכן מנהיג הקדוש-ברוך-הוא את עולמו..." "און אזוי פירט גאט די וועלט..." ומזה רואים, איך שאי-אפשר להבין את דרכי ה' הנעלמים והנפלאים למעלה משכלנו (שיש"ק ב' - פ"ו).

ולא שמאמינים בה' שעושה לטובה מתוך הכרח ומתוך מרידות, אלא אדרבה הלומד בספריו הקדושים מקבל אמונה איתנה בה' שמה שרק יהיה הוא לא יעזוב את ה' ואף אם אינו יודע מה גלגולו אבל יודע ומאמין שבוודאי ה' מנהיג אותו ברחמים גדולים, וכל מה שעובר עליו הוא נעשים תיקונים גדולים למעלה. אך כמובן ש"כל אחד קפץ קרובו אל התורה פן השגחת השם יתברך עלי" - שכמה שבוקים בתורת רביה"ק ותלמידיו מקבלים את השגחה הזאת, ואז יודעים שה' מנהיג את העולם טוב מאוד ואף אם עובר מה שעובר בוודאי צדיק ה' בכל דרכיו, ואז באמונה זו אפשר להעלות את כל הרצונות המרים והפזורים שלא יהיה פזורים אנה ואנה, אלא תמיד דבוקים בה' באמונה איתנה, ויה"ר שע"י לימוד התורה לא נבוא לידי נסיון וביזיון של צדיק ורע לו אלא יתמשך החסד והטוב ויתגלה משיח צדיקנו ויבנה ביהמ"ק במהרה בימינו.

ולהאמין בה' בלי שכל כלל, וכמו השיחה הידועה [שהוא מהשיחה של ביטול הבחירה] "גאט איז גרויס" ומשך תבת "גרויס" [גדול] בנעימות נפלא למעלה ואי אפשר לציר זאת בכתב כלל "מען ווייסט גאר נישט טראגן זיך אויף דער וועלט אזעלכע זאכן מען ווייסט גאר נישט" [השם יתברך גדול אין יודעים כלל נעשים דברים כאלו בעולם אין יודעים כלל] [ומוהרנ"ת שונה ומשלה ה' השיחה' הרבה פעמים במכתביו] זאת אומרת שבתורתו נמשכת השגחה כ"כ עד שאפי' אם רואים ח"ו רע' ועיוות המשפט כביכול, אעפ"כ מאמינים בה' יתברך כי לא יודעים כלל, ונעשים דברים גדולים בעולם, ובוודאי הוא לטובה.

כדי לחדד הדבר נעתיק את הסיפור דלהלן: פעם, כשדבר רבנו מדרכי ה' הנעלמים, ומענין שאין שום שכל להבין נפלאות דרכי ה' ספר, שהיה יהודי עני אחד מטפל בילדים, שהיה שוכר כל שלש שנים את בית המרוח "רענדאר" מהפריץ, והיה דר שם ומתפרנס ממנה, וכך היה שוכר שנים רבות, ובכל שלש שנים, כשנגמרה השכירות והכריז הפריץ על שכירות המרוח, לא שכרו אף אחד אפילו מהנכרים, כי ידעו, שהיהודי זה הוא עני ומטפל בילדים ורחמו עליו, כי ידעו, שמזה מקור פרנסתו. אולם שנה אחת בא יהודי אחד והפריז על הסכום ושכר הוא את בית המרוח, ונאלץ היהודי העני לצאת משם באמצע החורף עם בניו הקטנים.

השוואות בין הנדפס לנוסח בכת"י

מאת ר' א. מ. מנדל פיין הי"ו - ירושלים

שנתכסה נפש החכם בנפשות ההם בבחינת ומיכסי שקא ... ואדם זה החכם שהוא בעל הנפש בבחינת ואם בעל נפש אתה (משלי כ"ג ב') ... ונשר זה בחי' התחדשות התורה.

ואדם שבתורה זה בחי' זאת התורה אדם כי בה קלות וחמורות ויש בה קומה שלימה רמ"ח איברים ושס"ה גידים ... וארבע אופנים שבתורה הם ארבע מדות בתלמידים ספוג ומשפך משמרת ונפה (אבות ה' ט"ו) ע"ב זה קרירות ר"ו זה חמימות כידוע.

אות ו'

תלתא מאה פרסא אלו חכמי הדור שהם בבחי' מה בשלש דברים כמו שכתוב אל יתהלל בחכמתו בגבורתו ובעשרו כי אם בזאת וכו' אל תקרי מה אלא מאה ואלו החכמים הם בין גלא לגלא היינו מחברים כל הנפשות בבחי' ולוקח נפשות חכם כנ"ל ... ונפשות הם גלגלים בבחינת עיגולים כידוע.

ודלינן גלא היינו שדלינן הנפשות למעלה בבחי' עיר גבורים עלה חכם כי עיקר עליית הנפשות ע"י החכם כנ"ל כי ורומא דגלא תלת מאה פרסה היינו התרוממות הנפשות למעלה אינה אלא ע"י החכם שהוא בחי' תלת מאה פרסה.

צדיק ורע לו רשע וטוב לו אבל זה מחמת שהעולם נידון אחר רובו ואז צדיקים נתפסים בעוון הדור וה"ה להיפך ואי דלינן היינו ע"י שהיה רוב העולם טוב ע"י היה טוב לצדיקים ולא היה ההבל הזה כ"כ קשה על הצדיקים.

ועדיין לא יצאתי מחול אל הקודש אפילו כמלא חוט וזה ידוע חל שמי שהוא בחול אזי הוא בבחי' אין יכול לבא אל הקודש וזה בחי' כמלא חוטא דחלא לית דעבר היינו מי שהוא בחול אפילו כמלא חוט ע"י לית דעבר אין יכול לבא בבחי' עיבור כ"ש אני שאני משוקע בחול שלא יכולתי לצאת מן החול אל הקודש אפילו כמלא רוחב החוט כ"ש שאין אני ראוי לבא אל הקודש בבחינת עיבור.

סוף התורה

וזה ונגלה כבוד ה' זה בחינת חכמה כמו שכתבו כבוד חכמים ינחלו (משלי ג' ל"ה) בחי' בית המקדש כמ"ש כסא כבוד מרום מראשון (ירמיהו י"ז י"ב) ע"י וראו כל בשר יחדיו וראו זה בחי' המשכת התורה שהיא ראייה טנת"א כנ"ל (ההמשך נדפס)

יען אשר בסוף הספה"ק ליקו"מ נדפס תורה י"ג מכת"י רבינו ז"ל עם "קצת שינויים" כלשון מוהרנ"ת ע"כ אמרתי לתועלת החברים, ארשום את השינויים וההוספות באותיות מודגשות לפי סדר התורה הנדפס ומחולק לפי אותיות עם כמה מילים לפני ולאחרי לפי הענין כדי שיוכל הלומד בקל לחזור עליהם ולעיין בהם בעת שהוא עוסק בנוסח הנדפס (יש עוד שינויים וכל זה הוא רק בבחי' תן לחכם ויחכם עוד).

אות א'

וזה בחי' קטורת לשון קשר ... וזה שמן וקטורת ישמח לב. בסופו: כמאמר חז"ל מי שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימינו כי דעת ניתנה בין שתי אותיות ומקדש בין שתי אותיות.

אות ב'

ומי שהוא בבחי' משה משיח יוכל לקבל תורה גם מי שהוא במדרגה הזאת של משה משיח בחינת חכם כנ"ל יכול להמשיך הארת התורה ללמד לשאר בני אדם, כי התגלות התורה בא מיחודא דאבא ואמא כמשי"כ שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך ... ועי"ז נולד התורה שהיא עץ החיים וזה בחי' פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם.

אות ד' (באות זה יש שינוי בסדר בכת"י ע"ש)

וזה פ' הכתוב אלקים צבאות שוב נא הבט משמים וראה, והלשון כפול לכאורה הבט וראה ... ונתראים ונצטיירים אנחנו בעיניו שהם כמראות הצובאות כביכול (שמות ל"ח ח') אבל אומות העולם מחמת שהם רחוקים.

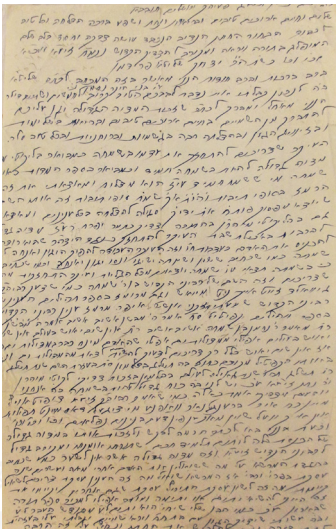
אות ה' (גם כאן יש שינוי בסדר בכת"י ע"ש)

ויש ארבע חיות בבחינת נפש וכו' נושאים הכסא אריה שור נשר אדם ... כשבא זה האדם לחכם הדור עם רצון טוב עם נפש טוב והצדיק לוקח ... וזה בחינת שור לשון הסתכלות בחי' טוב מראה עינים מהלך נפש ... נפשות גדולות וקטנות בבחי' מסכני ועתידי כי לא כל הרצונות שוות כי יש מי שרוצה דבר גדול ויש מי שרוצה דבר קטן ... ואין לגוף שום תנועה עצמית והכל ע"י כחות הנפש (וכו' ע"ש) וזה בלכתם ילכו ובעמדם יעמודו.

וארבע אופנים שבאדם הם ארבע יסודות ... וכסא של החיות של הנפש [וכן בהמשך - בד' בחינות התורה - וכסא של החיות של התורה] ...

מכתב מכת"י הרה"ח ר' יעקב זאב ברזעסקי זצ"ל
מתפרסם לראשונה באדיבות ידידנו ר' יצחק פיליפ הי"ו

השמחה - סגולה להצלחה

ב"ה

כ"ג ניסן תשל"ג פעה"ק ירושלים תובב"א
שלום וחיים ארוכים טובים ובריאות ונחת ושפע ברכה והצלחה וכל
טוב לכבוד הבחור החתן הנכבד עושה צדקה וחסד בלב שלם
המופלג בתורה ויראה ומקורב להצדיק הקדוש ננמ"ח זיע"א ועכ"א
וכו' וכו' כש"ת ה"ר יצחק שליט"א פרידמן
ברב ברכות וברב תודות הנני מאשר בזה המכתב מכת"ר שליט"א
לנכון קיבלתי את נדבת לבכם הטוב ע"י בני היקר נחמן נ"י קרוב
לחמשים ושנים דולר.

הנני מאחל ומברך לכת"ר שזכות המצוה הגדולה יגן עליכם, להתברך
מן השמים לחיים ארוכים טובים ובריאות בשלימות ובזיווג הגון
ובהצלחה רבה בגשמיות וברוחניות ובכל טוב סלה.

העיקר שצריכין להתחזק את עצמו בשמחה, כמבואר בליקוטי
מוהר"ן מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, וכמבואר בספר המדות
אות שמחה 'מי שבשמחה תמיד עי"ז הוא מצליח', ומצאתי את
זה רמז בסופי תיבות 'והיית' אך 'שמח' ס"ת זה אותו השם שיוצא
מפסוק 'פותח' את' ידיך', סגולה להצלחה בכל העניינים, ומצאתי
גם בליקוטי מוהר"ן בהתורה צדיק כתמר יפרח רע"ז, מצוה גדולה
להרבות באכילת שבת, העיקר להתחזק כנגד היצר הרע, שהוא רוצה
להכניס את האדם בעצבות ח"ו, וזה עיקר העבודה להפוך היגון
ואנחה לתוך שמחה, כמ"ש ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה,
וכמס"כ כי בשמחה תצאו - ע"י שמחה יוצאין מכל הגליות.

ועיקר התחזקות מה שצריכים וזה השם של רבינו הקדוש בן רבי
שמחה, כמו שצעק רבינו הקדוש 'גיוואלד זייט אייך נישט מייאש',

וגם מרומז בספר תהילים, הענין של
רבינו הקדוש, שמעתי מזקני אנ"ש
שאפה מרומז הענין של רבינו
הקדוש בספר תהילים - בקאפיטל
ס"ח: "אמר ה' מבשן אשיב אשיב
ממצולות ים", מבש"ן ר"ת מאמר
רבי נחמן בן שמחה אשי"ב אשי"ב
ר"ת אין שום יאוש בעולם אין שום
יאוש בעולם, אפילו ממצולות ים
אפילו שהאדם מונח כבר במצולות
ים ח"ו אז אין שום יאוש בעולם
כלל, רק צריכים לצעוק להשי"ת
לצאת מהמצולות ים.

וגם באותו הקאפיטל מקודם,
כתוב "בה תשלג בצלמון", ב"ה ר"ת
בעזרת השם שנת תשל"ג ר"ת תהיה שנת גאולה לעולם, בצלמון
בזכות צדיק ליקוטי מוהר"ן, ור' נתן זיע"א, ע"כ יש לנו ב"ה כח גדול
להיות בשמחה, כי אנחנו יודעים מצדיקי אמת כאלה, כמו שאמר
רבינו הקדוש זיע"א, דופיט אויף מיין כח, איר ברענגט נאר וואפנע
מיט ציגעל - דאס מיינט תפילות - און איך וועל שוין מאכען פון
דעם בניינים נפלאים וכו' וכו' [סמכו על כוחי, אין אתם צריכים
כי אם לתת אבנים וסיד - היינו תפילות - ואני כבר בונה מהם בניינים
נפלאים]...

ידידכם עוז לנצח
יעקב הכהן ברזעסקי

קול "מורשת הנחל"
02-502-6343

מהנעשה והנשמע וכן עדכונים והודעות מחבורות הנערים •
חבורות הבחורים • חבורות האברכים • חבורות כלליות • פעילות
חודשית • כינוסי חגים וזמנים

לקבלת המילגה

של מיזם "דרך כבושה"
לאילו שקיימו את תנאי המבצע
ונרשמו, יש לפנות:
בירושלים:
ר' נתן צוקר 05276-58470
בבית שמש:
ר' אלימלך חשין 05271-78099

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

ר' נחמן שבתי גלינסקי ז"ל לקראת יום היא"צ כ"ו תמוז

הוא ענה לו כי בהיות והם כבר על הכוונת מצד הנהלת הישיבה בעקבות גל הקירוב שהיתה באותן ימים (כמסופר בגליון הקודם), באם יקרבו את הבחור נחמן גלינסקי, שהיה אהוב נפשם של ראשי הישיבה כאמור, אזי הדבר לא יפעל כי אם שלא לטובתם, מה גם שמרוב התמדתו ללא הפסקה אינו משוחח עם אף אחד במשך כל היום... מה שכן ביכלתו, אמר ר' משה, כי באם נחמן יגש אליו מיוזמתו ישתדל לקרבו.

בהיות נחמן בעל מח, התקרב תחילה לבחורים החסידיים והחל ללמוד 'תניא'. נפשו הכמהה יצא מהתפעלות נוכח היכלי הפנימיות שנתגלו לו, והיה מרבה לקנות דעת בהתרגשות מרובה. אך כאשר נודע הדבר לאביו חשש מאד מסיבותיו שלו והורה לו להפסיק להשתתף בחבורה זו, אולם כדי לספק את תשוקתו, קבע לו 'חברותא' ב'תניא' עם רב העיר הגאון ר' יעקב לנדא זצ"ל שהיה מחסידי חב"ד וגם ידיד המשפחה.

במשך התקופה שלמד עם הרב לנדא, עקב אחרי הקבוצה החסידית השניה בישיבה, הלא היא החבורה של חסידי ברסלב, והבחין כי המה ממעטים באכילה ביום חול ומרבים לאכול בשבת, כמו כן שם לב לעוד שלל מנהגים שלא הכיר, והיתה תשוקתו עזה לתהות על קנקנם, אך בעקבות הרוח סערה שהתחוללה באותה תקופה לא העז להתקרב אליהם, עד שהגיע הרגע...

עד שהציץ עליו בעל הבירה

כנהוג בישיבות, מקיימים את עיקר שמחת הפורים בעת קיום סעודת הלילה. באותה שנה, תשכ"ז, הבחין נחמן, כי החבורה של הברסלב'ר בחורים מזדרזים לגמור את סעודתם ומתכווננים לעזוב את חדר האוכל. הדבר סיקרן אותו מאד, על מה ולמה מסכימים המה לוותר על שמחת הפורים הגדולה? ומיהר לגשת לאחד מהם ושאלו "להיכן הולכים?" הבחור לא היסס ופירש לפניו בקצרה שגב קדושת יום הפורים כפי שמתבטא במשנת רביה"ק ותלמידיו, בסיימו כי מחמת גודל קדושת הלילה בפרט בחצות בה אפשר לפעול אצל המלך כל מה שרוצים, לכן מזדרזים המה לעלות על ייצועם ולקום לצאת השדה לשפוך שיח לפני ה'.

נפשו של נחמן קיבלה הבזק של אור בהרגשה כי כאן טמון הסוד הגדול, וביקש להצטרף. בדרך הסבירו לו התבודדות מהי והוא התרגש מאד. ואכן בלילה זה בינות לעצי היער, נגלה אליו בעל הבירה ואור רבינו נגה עליו, ובבת אחת נדבקה נפשו והלכה אחרי האור מבלי לעזוב. לימים סיפר, כי בתחילת התקרבותו עדיין היה חסר לו ה'דעת' וה'התבוננות' - המושגים הגבוהים שהכיר מהתניא, עד שבאחד השיעורים מר' נתן ליברמנש הביא קטע מספר 'כוכבי אור' מאיש האלקי ר' אברהם בר' נחמן שפתח לפניו שערים חדשים בעומק נפלאות תורותיו של רביה"ק, ומאז לא מש הספר מידו, ואף הרבה למלאות את שוליו בהערות מחכימות. בכך גמלה בלבו ההחלטה כי האוצר הזה שהוא מחפש בעבודת ה' בתמימות, עם דעת גדולה, נמצאת כאן.

כך עברה חצי שנה שהבחור נחמן מתענג בנועם זיו אורו של רבינו

בשנת תשי"א התגלה אורה בביתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי מגיד המישרים הנודע, בן נולד להם ונקרא שמו בישראל נחמן על שמו של רביה"ק, באשר אמו היתה בתו של החסיד ר' חיים בנימין ברוד ז"ל מזקני אנ"ש באומן.

בהיות אביו ר' יעקב דבוק בשיטת 'נובהרדוק' המחנכת לחתירה תמידית לאמת, שאיפה מתמדת לעליה, ועריכת חשבון נפש נוקב לעתים תכופות, ספג נחמן הנער אף הוא את אותה דרך התעלות, יחד עם זאת היתה נפשו הומיה וכוספת לטוב ולאור האמת. בנוסף לכך הוא נחון בחוש נגינה מיוחד ובעקבותיו נמשך לבו לשירה ולדביקות, ובהיותו מחפש את דרכו בביקוש האמת מצאה את שאהבה נפשו בניגוני דביקות החסידיים. כך הוליכוהו רגליו עוד בהיותו נער צעיר לשיכון ויזניץ, דרך שארכה לו קרוב לשעה(!), להשתתף בליל שב"ק בעריכת השולחן 'טיש' של האדמו"ר בעל ה'אמרי חיים', להתעלות ברשפי אש עם ניגוני השבת המיוחדים.

יישוב בני ברק של אותן שנים, לא היתה העיר הגדולה של היום, מגוון רחב של תלמודי תורה עוד לא נתייסדו. נחמן שהתברך בכשרונות נפלאים יתר על חבריו ובשקיקה עצומה גמע כל מה שהיה צריך ללמוד, עד שבהגיעו לגיל 11 פנה המלמד אל אביו באמרו כי יותר אין לנחמן מה לחפש כאן במושב, והוא מציע לו שיעביר אותו תיכף לישיבה... כך מצא עצמו נכנס ללמוד בישיבת רז"ן הקטנה שהייתה אז בעיר תל אביב רחוק מבית אביו ומערש מולדתו.

תלמידי הישיבה שהיו גדולים ממנו בכמה שנים, לא יכלו לראות איך הנער הנמוך והצנום עוקף אותם בשאיפותיו וכשרונותיו, והיו מקנאים בהצלחותיו בלימוד ואף לא נמנעו להתלוצץ ממנו, אך נחמן לא שת לבו לכל זה והמשיך להתעלות בתורה וירא"ש למרות הלעג שהיה מנת חלקו התמידית.

החברותא עם הרב לנדא

בשנת תשכ"ז, על אף היותו רק בן 15, נכנס כבחור מן המניין בישיבה הגדולה "פונוביז" המעטירה, פסגת שאיפותיו של כל בחור באותן שנים ומיד קנה את מקומו בין התלמידים המבוגרים. אך יותר משעמדו לו כשרונותיו האדירים, התמדתו העצומה שלו עלתה על הכל. שעות ארוכות היה יושב רכון על הגמרא וגומע דפים בעמקות ובעיון שהביעה התפעלות בקרב רמ"י וראשי הישיבות שלא זוז מחבבו.

אולם נפשו שכבר טעמה נועם זיוה של תורת החסידות, היתה דורשת ומבקשת דרך להתעלות גם בעבודת ה'. בפונוביז' של אז למדו הרבה בחורים חסידיים מחסידיות שונות, אך שתי קבוצות התבלטו אז: קבוצה אחת קטנה של בחורים למדנים מבתי של חב"ד שאירגנו שיעור בספר 'תניא', וקבוצה שניה של בחורים ליטאיים ברובם, שהתקרבו לאורו של רביה"ק בהשפעתו והכוונתו של הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א.

באותה תקופה, סבו ר' חיים בנימין ברוד, בודעו את נפש נכדו כי הוא כלי מלא חמדה, פנה אל ר' משה בינשטוק בבקשה שיקרב את נכדו, אך

ומשתתף קבוע יחד עם החבורה בשיעורים של ר' נתן ליברמנט שליט"א, בלי להחסיר מאומה מסדרי הישיבה והתמדתו הגדולה, כך שאף אחד מבני המשפחה לא ידע כלום. [כאן המקום להלעות על נס את הרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל, שהיה הרוח החיה בחבורה זו, וגם היה קשור בקשר איתן ומיוחד לכל הבחורים המקורבים ובמיוחד לנשוא סיפורינו ר' נחמן גלינסקי ז"ל].

ההבטחה ותקיעת הכף

והנה מתקרב ובא יום הכסא, ימי ראש השנה הקדושים של שנת תשכ"ח, נחמן כבר קשור בשק... הדבר ברור אצלו כי הוא נוסע לקיבוץ בירושלים עם כל החבורה, בצנעה ובשקט הוא אורז מעט חפצים ונוסע, אך בקרבו מקננת החשש מה יגידו אביו וכל המשפחה.

ימי ראש השנה בבית אביו הדגול היו מלאים יראה וקדושה, אביו היה נוהג לעשות תענית דיבור מתחילת החג עד סיומו וכל ההרגשה היתה יראת הרוממות באופן נורא. אך כאשר ביום הראשון של ראש השנה הגיע גיסו הדגול, הצדיק והמתמיד הידוע בפונוביז' לסעודת החג ומספר כי נחמן לא נמצא בישיבה, הרגישו כאילו נפל עליהם השמים. הרי אפילו בשבתות חופשה ובין הזמנים היה נחמן נשאר בישיבה, והנה בימים הקדושים האלו הוא לא נמצא בישיבה, דאגה אמהית החלה לכרסם בלב אמו שמא שוכב הוא חולה באחד החדרים ומי יודע מה מצבו, אך הסערה הגדולה החלה דוקא כאשר למחרת היום הגיע הגיס וסיפר כי לאחר בירור לעומק נודע לו כי נחמן נסע לקיבוץ בירושלים עם החבורה של ברסלב.

קשה לתאר את אשר התחולל באותה שעה בבית הוריו, אביו הצדיק החל לבכות ומרוב צער הפסיק את תענית הדיבור בה היה שרוי ואמר: "הבן שלי נהיה ברסלב'ר?! המתמיד הגדול שעדיין לגדולות יעזוב את הלימוד?!" ועוד דיבורים מעין זה. כאשר האם ניסתה להרגיעו לאמר: "הרי גם חמיו ר' חיים בנימין הוא ברסלב'ר ואתה כ"כ מעריך אותו", ענה ר' יעקב: "אין לי התנגדות שילמד בספרי ברסלב, אבל מדוע זה הלך להשתתף בחבורה ולדרך שממעיטה את לימוד התורה?".

עצם זה שהאב הפר את תענית הדיבור שלו גרמה לכאב לב וסערה גדולה, ובמשך כל הראש השנה היה זה הנושא בבית.

מיד בצאת החג בירושלים עיה"ק מיהר נחמן לחזור לישיבה, והתיישב על מקומו במשנה מרץ והתמדה בלימוד. אך למחרת כאשר פנה אליו הגיס וביקש ממנו לצאת החוצה למרפסת הידועה של ישיבת פונוביז', נפל לבו בקרבו כאשר הבין כי עלו על עקבותיו. לשאלת הגיס היכן היה בראש השנה עוד ניסה להתחמק עד שהטיח בפניו ספק בשאלה ספק בהנחה: "היית ב'קיבוץ' בירושלים?!" וכאשר נחמן הנהן בראשו לאות הסכמה, החל הגיס לספר לו בסערת נפש כל מה שעבר בבית אביו בימי ראש השנה, ועל שולחן החג שהופר באחת מתוך צער נוקב.

נחמן הקשיב לכל מה שסיפר, אך לא ענה לו דבר. גם כאשר הגיס ניסה לאיים עליו כי יזרקו אותו מהישיבה והוא יפסיד את כל עתידו הרוחני וכן הלאה, לא הגיב מאומה, וכמה שניסה להתחנן ולדבר, לצעוק ולהסביר, לא הוציא נחמן הגה מפיו. ואז מתוך סערת נפש וכאב לב גדול, הגיס הדגול העניו והסבלן שנחמן היה חביב נפשו לא שלט ברוחו וסטר לו בפניו, לרגע נדהם נחמן ורצה לצעוק ולהגיב, אך תיכף נזכר כי זה עתה בחודש אלול העבר למד בחבורה תורה ו' בו מגלה רבינו כי עיקר התשובה ישמע בזיונו ידום וישתוק, והרי עכשיו הוא נמצא בעשרת ימי תשובה ונפלה לו מחשבה כי הנה הקב"ה נתן לו הזדמנות לעשות תשובה כראוי, ובכך חיזק את עצמו והמשיך לשתוק. כמובן לא מתוך התרסה ח"ו בכדי להרגיז את גיסו, אלא מתוך אמונה שלימה בדברי הרבי כי ע"ז הוא זוכה לתשובה. לימים סיפר, כי באותו רגע הרגיש כאילו כרת ברית אהבה והתקשרות עם רבינו הקדוש, וזכה להארה גדולה הרבה יותר מכפי גילו והרבה יותר ממדרגתו, שכן הוא מקורב רק מעט יותר מחצי שנה... היה זה מעין הבנה חושית והרגשת

הלב, כי רבינו הוא נשמת אפו וחיו, ואת ההארה הזאת הוא הצליח להעביר למקורבים חדשים בני גילו, ואפילו להלהיב את המקורבים הוותיקים שהיו גדולים ממנו, והפך להיות חלק בלתי נפרד מהחבורה המיוחדת הזאת למרות גילו הצעיר, ואף ראש החבורה ר' נתן ליברמנט פתח בפניו את כל האוצרות של רבינו והשקה את נפשו הצמאה במימיו הזכים של הנחל נובע.

לאחר מכן פנה אליו אביו ואמר אני מסכים שתלמד ספרי ברסלב, אבל זאת בקשתי שתתן לי הבטחה כי לא תשתייך ל'חבורה' כדי שתוכל להישאר בישיבה בלי חשש. מתוך סערת רוח בכל מה שקורה אתו בימים האחרונים נתן נחמן את הבטחתו יחד עם 'תקיעת כף' כי שוב לא ישתתף בחבורה. למשך תקופה מסוימת הוא החזיק מעמד, אך לא עברו ימים רבים ונפשו כלתה לחבורה ולשיעורים של ר' נתן ליברמנט, וכך מצא את עצמו יום אחד, לאחר התבודדות ולב נשבר, עולה אל פוסק הדור הגאון הרב וואזנר זצ"ל להתייעץ אתו אודות תקיעת הכף שנתן בעת מצוקתו. לאחר שהרב וואזנר חקר ובדק אותו כמה הדבר חשוב לו באמת וכי זה לא מפריע לו בלימודו בשום אופן, ושמע ממנו כמה תועלת רוחנית תצמח מכך, התיר לו הרב את הבטחתו ואת תקיעת הכף, ושוב היה ביכולתו של נחמן לחזור להיות נמנה על החבורה הקדושה, והפעם ביתר הצנע והשקט. כך לדוגמא, כאשר היו מתאספים הבחורים בעת רעוא דרעווין בביתו של ר' נתן ליברמנט ברחוב ר' סעדיה גאון, היה מבקש מאחד שיעמוד כשומר לבדוק אם ראש הישיבה שלו שהיה גר בשכנות אינו נמצא באותה עת ברחוב והיה מחליק לתוך הבית...

כפי שהיה ידוע מראש, לא רק שהתמדתו לא נפגמה כי הוא זה, אלא אף התחזקה יותר, כמו כן היה רושם את שיעורי הרמ"ם, כאשר בגאונותו הגדולה תפס מיד את כל מהלך השיעור וזכר אותו, ולאחר מכן העלה אותם על הכתב והדפיס אותם בקונטרסים שחילק, בטוב לבו, בחינם לכל דיכפין. אך יותר מכך התחזק בעבודת התפילה. עצת ההתבודדות כבשה את כל כולו ולשם קיום העצה היה פונה אל חדר 'אוצר הספרים' מוציא ספר מהארון כאילו כדי לעיין בו, ושופך את ליבו להשי"ת. במשך ההתבודדות היה מנגן לעצמו את הנוסח שאומרים בקדושת שחרית של שב"ק 'מתי תמלוך בציון'.

נחמן היה כולו אש קודש בתבערה וכיסופים להשי"ת בדרך רבינו. דברי ההתעוררות וההתחזקות הביאה אותו למקום אליה ייחלה נפשה מקטנותו, יחד עם זאת המשיך ללמוד בהתמדתו עצומה מבלי לשנות כלום מסדרי הישיבה, עד שאמרו 'כשנחמן נמצא בישיבה אי אפשר לחלוק על ברסלב ורבינו!'. לימים התבטא: "בשנה הראשונה הייתי בספסל הראשון ונקראתי בחור חשוב ומיוחס, אחרי שנהייתי ברסלב'ר זרקו אותי חברי לספסל האחרון, ורק בזכות גיסי היקר לא זרקו אותי מהישיבה עצמה כפי שעשו לכמה מהחבורה". ואכן נחמן הכיר לו טובה על כך ושמר איתו על קשרי ידידות.

לאחר נישואיו נשאר ללמוד בפונוביז' עוד שנתיים, אך את תפילותיו קבע בבית הכנסת של ברסלב, יחד עם בני החבורה.

פעם כאשר אביו התבטא אליו בנימת טרוניה: הפקרת את עצמך והפסדת להיות ראש ישיבה דגול בגלל ברסלב?! נענה בשקט לסובבים "אני הפסדתי בגלל רבינו?! הלואי ורבינו לא הפסיד בזה שקירב אותי אליו..."

אור זורח בעמנואל

בשנת תשמ"ד עבר לגור בעמנואל יחד עם קבוצה של החבורה, שם בינות להרי העד של שומרון צמחה רוחו ונפשו ואף נתגלתה טוב לבו ואור נשמתו בגוונים מאירים. באותה תקופה עברו משפחות רבות של בעלי תשובה להתגורר בעמנואל, ור' נחמן היה מדרך אותם בדרך הלימוד ובכל הנהגת הבית ודרכי עבודת ה', הוא היה דואג להם כאב ממש ואף הזמין אותם להתארח אצלו בשבתות ובמועדי השנה שיחשוש

הזדעזע ושאל: "הלכת לטבול במקוה קר שלש שבועות אחר ניתוח כזה?" "מה אעשה" ענה ר' נחמן "וכי אגש לרבי בלי לטבול במקוה?".

מפליא היה לראות את הפגישה הייחודית שלו עם רבינו, כאשר בכל השעות שהוא שהה בציון לא ראו עליו שום תנועות של התעוררות מיוחדת או זעקה וכדומה, רק שיחה שקטה של דביקות התלמיד ברבו. ראשו היה מונח על הציון, רק שפתיו נעות וקולו לא ישמע. רק בימי השבעה התגלה הסוד, ע"י אחד מידידיו ששאל אותו ברגע של גילוי לב: נו מה רבינו אמר לך? ור' נחמן ענה בפשיטות: "רבינו רמז לי כי עלי להתכונן למעבר מהפרוודור לטרקלין!". אחיו ישראל שאל אותו שהרי מקובל שאם מתעקשים בציון פועלים, והאם התעקש על רפואתו, וענה לו שיש דברים יותר חשובים על מה להתעקש...

הוא חזר לארץ הקודש הישר לתוך סדרת הטיפולים מתוך ישוב הדעת שמחה ורוגע, כאשר בכל התקופה הזאת עד יומו האחרון האיר פנים לעולם, למרות מצבו הקשה.

על אף הכל המשיך בעקשנות לשמור על סדר יומו, וגם על מסירת השיעור בדף היומי שהקים וטיפח במו ידיו.

לאחר פורים תשנ"ט התגברה המחלה והוא נהיה מרותק לכסא גלגלים, בכל זאת ביקש לנסוע שוב להשתטח על ציון רבינו ביום ל"ג בעומר. נסיעה זו היתה מתוך הרגשה של פרידה מרבינו, וגם לבקש שיזכה להגיע לראש השנה הבא. בנסיעה זו התלוו אליו אחיינו ר' אליעזר קירשבוים ותלמידו מהחבורה בעמנואל ר' דוד גולדוויי. באמצע הנסיעה התבטא ר' נחמן לר' דוד: "הייתי צריך להיות אצל רבינו 30 שנה כדי שיהיה ביכולתי לעבור נסיון קשה כזה!". הנסיעה היתה קשה מנשוא, באשר לא היה בו כח להלך ברגלי, ומלוויו גררוהו במסירות עצומה והוא לעומתם כל כולו אומר שמחה על הזכות הנפלאה לה זכה.

מספר אחיינו שליווהו: כשהגענו לאומן והתמקמנו כבר בדירה, עלה חשש בליבי שמא כל טלטולי הדרך השפיעו על דודי ר' נחמן שלא לטובה... פניתי אליו בשאלה: "מה יהיה?" והוא ענה לי בפשטות וברוגע: "אני כאן בדירה אתחיל להגיד את ה"תיקון הכללי" והווידי דברים כנהוג - האריז"ל כותב שהתפשטות קבר הצדיק הוא לג' פרסאות, ואולי משמים ירחמו שעוד אצליה להגיע בפועל ממש לתוך ד' אמותיו של הציון...". ומיד התחיל באמירת עשרה מזמורים עם מלא הישוב הדעת... בחסדי שמים, כעבור זמן הוא התאושש קצת וזכינו להוביל אותו להשתטח על הציון.

ביום שישי כ"ה תמוז, התפשטה השמועה כי מצבו הורע מאד. ידידיו החלו לבא להיפרד ממנו, גם יבדל לחיים ר' נתן ליברמנש נכנס אליו ודיבר איתו בלשון ברורה ופשוטה על התכלית והמעבר לעולם שכולו טוב, ר' נחמן הקשיב לו והנהן בהסכמה. כאשר יצא ר' נתן מן הבית התבטא בהתרגשות עילאית לראות את תלמידו האהוב באיזו שלווה נפש הוא נפרד מן העולם.

בתפילת שחרית האחרונה כשהוא לאחר שהחלה קריסת מערכות, כשאמר בברכת אהבת רבה "וקרבנתו מלכינו לשמן הגדול" הרים שתי ידי בהודיה לה' שקרב אותו לכזה רבי.

בשבת קודש כ"ז תמוז בשעת רעוא דרעיון, הסתלקה נשמתו תוך כדי שירת ניגון 'מעין עולם הבא' ע"י בני משפחתו.

במוצאי קודש יצא הלווייתו מבית המדרש "אור זורח" וכפי הנהוג לא נישאו הספדים. רק הרב איכלר רב הישוב דיבר קצרות, 'כבה השמש בצהריים' השמש של עמנואל נעלמה, היהודי היקר לנו ביותר הסתלק לנו, יהודי מורם מעם ובכ"ז היה כזה ענו ושפל, תמיד הסתובב עם סל רשת כחול כמו אחד הפשוטים, בתוכו נשא את ספריו ואת מזונו לכל היום כולו עד הערב.

ויבכו אותו כל בית ישראל אנשים נשים וטף על איש החסד שלא נשא שום תואר אלא כולם קראו לו נחמן ותו לא, שחי אמנם רק כמ"ט שנים אבל הם היו גדושות בג' יסודות העולם בתורה עבודה וגמילות חסדים ועל הכל בהתבטלות מוחלטת לצדיק יסוד עולם.

טעמה המתוק של סעודה משפחתית. בערגה רבה הם מספרים עד היום על לילות הסדר המיוחדים שערך ר' נחמן זצ"ל שנשארו טבועים בהם עד היום.

כן זכה בדרכו הייחודית יחד עם מאור פניו הנפלאה, לקרב כמה אברכים יקרים, בני תורה דגולים, שלמדו בכולל "אור זורח" ולהטעימם מאורו של רביה"ק יחד עם משפחותיהם.

אך עם כל הפעילות העניפה שלו בכל ענייני הישוב של עמנואל, תמיד מצאו אותו יושב ולומד בכולל "אור זורח". כך גם בשעות בין הסדרים לא חזר לביתו, אלא היה מנצל את השקט ששרר בהיכל כדי להספיק את דפי הגמרא שהיה עליו להיבחן במסגרת "כולל ש"ס".

כאמור, ניחן בחוש נגינה מיוחד, גם קולו היה ככינור, וכך היה משמש כבעל התפילה ובעל קורא, בביהכנ"ס אור זורח, והיה קולו משתפך בחלל ההיכל הגדול בנעימות נפלאה עד שרבים מתושבי עמנואל היו באים לשמוע כיצד הוא קורא מגילת אסתר וכן מגילת איכה ברגש שובה לב.

מלבד מה שהשקיע עצמו בתורה כאמור, השקיע את נפשו ומהותו בעבודת התפילה והיה מתחנן ומתחטא לפני בוראו בהטעמה מיוחדת בכל מילה. מספר אחד התושבים, כי פעם יצא לו לשמוע את ר' נחמן אומר בסיום התפילה תפילת "עלינו לשבח" בכזו מתקנות, כאשר הוא מטעים כל מילה כמונה מעות ועם הרמת ידים במחיצת כפים בהודיה ושבח לה', דוקא תפילה זו שכולם ממהרים בה, אמר אותה בכזה מתנינות וערבות, וזה עורר אותו מאד להתבונן בזכות הזו להיות יהודי שומר תורה ומצוות, כפי שמתבטא בתפילה זו במיוחד.

שימש גם כבעל קורא בקלויז בראש השנה באומן, עד שאמרו עליו: "ר' נחמן נותן פירוש לכל מילה בתפילתו ובקריאת התורה שלו..."

למרות שזמנו היה יקר לו מאד לא סירב אף פעם כאשר התבקש להושיט עזרה לזולת בכל תחום שהוא. נביא רק דוגמאות ספורות מני מאות ואלפים.

אשה אלמנה אחת קשת יום, שלא הסתדרה להוציא את קצבת הזקנה מהבנק, התנדב ר' נחמן להמתין במקומה בתור והביא לה את הכסף, כאשר היא שמחה לקראתו ומתיישבת לספר לו את קשייה ומרירות נפשה והוא היה יושב בסבלנות ומקשיב לה, כאילו אין לו בעולמו שום דבר חוץ מהקשיים שלה, כך חזר המחזה על עצמו מדי חודש בחדשו.

כמובן, כי בראש מעשה החסד הרבים השקיע רבות בחינוך 13 ילדיו, להעביר להם את דרכו של רביה"ק בתמימות ופשיטות. בסעודות השבת היה לומד בספה"ק סיפורי מעשיות, ומדבר לילדיו הרכים בלשון מובנת. כן מספרים בניו שיחי' על הנעימות המיוחדת שהכניס בהם לזמר זמירות בשבת, כפי שניחן בקולו הערב, והם ירשו זאת ממנו. מה שהפך עם השנים לשם דבר בקרב בני העיר.

ותשחק ליום אחרון

באלול תשנ"ח התגלה גידול ממאיר בראשו ל"ע, וקרוב לראש השנה עבר ניתוח מורכב ביותר, כך שנבצר ממנו להשתתף בקיבוץ בימי ראש השנה תשנ"ט.

אך כאשר התקרב ר"ח חשון בו היה צריך להתחיל סדרת טיפולים, החליט כי במצבו הוא חייב אישור מרבינו לעבור את הטיפולים האלו. ולמרות מצבו החמור החליט שישע לאומן ליום אחד. בכל הדרך עורר את עצמו ואת האברך שליווהו בגדולת רבינו, אפילו אם לא תמיד זוכים להרגיש התעוררות כאשר מגיעים לצדיק, העיקר הוא לא להתיאש רק לנצל את השעות הספורות שיש להם להיות בציון, באיזה אופן שהרבי יחליט.

לאומן הם הגיעו לפנות בוקר של ער"ח חשון, והנה מלווהו שם לב כי ר' נחמן נעלם, לא עברו דקות ספורות והוא חוזר עם פאות רטובות... הלה

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

שאלה: האם ראו אצל אנשי שלומינו עבודה מיוחדת בשמירת עינים, ומדוע?

תשובת הר"ח ר' שמעון י. שפירא שליט"א

רבינו הקדוש בליקוטי מוה"ר"ן תורה רנ"ד כותב "עֵינִים הֵם דְּבָרִים עֲלִיזִים וְגִבּוֹהִים מְאֹד וְהֵם רוֹאִים תְּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרְאִים וְאֵם הִיא הָאֵדָם זֹכָה לְעֵינִים כְּשֶׁרִים הִיא יוֹדֵעַ דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְקָם מִמָּה שֶׁעִינָיו רוֹאוֹת". וכך כותב האור החיים הקדוש בספרו "ראשון לציון": "צריך אתה לדעת כי יותר מהשמירה שצריך האדם לגופו, כפלי כפליים צריך לנשמתו".

זה כבר מפורסם שאבי ר' שמואל שפירא זצ"ל היה מיוחדת בשמירת העיניים, נכתוב רק כמה עובדות:

פעם הבחין באחד מבניו שלומד בירושלמי מסכת ברכות, דפדף אתו לדף ט ע"ב, שכתוב שם "אמר ר' לוי כתוב בפסוק תנה בני את לבך לי ועיניך דרכי תצורנה, אמר הקב"ה בני אי יבית לי ליבך ועיניך אנא ידעי דאת ליי" שאם מתפללים להשי"ת שהלב והעיניים יהיו קשורים רק להשי"ת, אז בעזרת השי"ת יזכה להיות שמור במחשבות קדושות שתלוי בלב ובשמירת העיניים.

כשהיו באים ימי הקיץ היה אומר בחרדה: 'הנה באים הימים שיש בהם הרבה נסיונות בשמירת העיניים', והיה ממליץ לכל מי שהדבר עולה בידו להדיר את רגליו מרחוב העיר כמה שאפשר. וצריך לדעת שאף על פי שהנסיונות בדור הזה הוא נורא ואיום, עכ"ז אסור לנו להתייאש ח"ו ולומר אבדה תקוותינו, כי אדרבה לפי גודל הנסיון כן יגדל ערך הדבר, על כן כל אחד לפני שיוצא מהבית, יגש אל המזוזה ויבקש מהשי"ת שיציל אותו מכל מיני הסתכלות רעים. וכתוב בספר המדות (ראיה ח"ב ט'): שיגיד הפסוק 'הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון', וגם כתוב בספרים להגיד הפסוק 'העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני'.

תשובת הר"ח ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א

בוודאי ובוודאי. זה הרי היה האחד והמייוחד מהדברים המקודשים אצלנו. שהרי עיקר תכלית ביאת האדם לעולם היא, בשביל הבחירה שיעמוד בתוקף הנסיונות והמעברים בזה העולם. וכבר כתב רבינו (לקו"מ ב) מלשון הזה"ק: 'עיקרא דיצרא בישא על עריין והיא עיקרא דמסאבותא'.

וכפי שמבואר שם במאמר הזה עצמו שעיקר הענין הוא ב'בן פורת עלי עין' שהוא הענין היסודי והעיקרי של הקדושה, שמירת העינים, שמזה נמשך גם הענין של השמירה על 'עיני השכל' שלא יביט במחשבתו במקומות האסורים שהכל נמשך משמירת העינים כמבואר בזה בלקו"ה בכמה מקומות, וכך הוא כותב (נטילת ידים שחרית ד'): שמי שהולך אחר עיניו, העין מושלת עליו כמ"ש לגבי

שמשון שהלך אחר עיניו כי אז העין רואה והלב חומד וכלי מעשה גומרין רח"ל ונמצא שהכל מתחיל מהעינים. ודבריו מבוארים בלקו"מ בתורה ז' שם כתב רבינו שעיקר ענין השמירה הוא בעינים ולכן הוציאה התורה את האיסור הזה בלשון 'ולא תתורו.. ואחרי עיניכם', וכן אמרו על שמשון שהפגם שלו היה מפני שהלך אחר עיניו.

גם בתורה ל"ו כותב רבינו שהרע הכולל של כל עין אומות הוא התאוה הידועה והיצר של הטומאה הנ"ל, ובלקו"ה (נזקי שכנים ב) מבאר, כי עיקר התפיסה של טומאת העין אומות היא בעין של האדם, וכמו שכותב רבינו בתורה הזאת שעיקר הנסיון והצירוף שמנסין בו את האדם הוא בתאוה הזאת, ביצה"ר הנורא והאיום הזה. עוד מוסיף על פי המבואר בכתבי האריז"ל כי עיקר השבירה היה באור העינים, וכפי המבואר שמהשבירה נמשך ונשתלשל כח היצה"ר נמצא ששמירת העינים היא יסוד היסודות של קדושת ישראל. וכן בתורה כט כותב רבינו שעיקר התקשרות ישראל להשי"ת היא ע"י תקון הברית, ונמצא שאם אדם רוצה להתקשר ולהתחבר להשי"ת אי אפשר לו אלא אך ורק ע"י הקדושה והשמירה הנ"ל.

כאן המקום לבאר, כי תיבת 'ברית' פירושו בלשה"ק חיבור וקיום הדבר (כמו שמוזכר הלשון הזה לגבי 'ברית' בין הבתרים ובעוד מקומות), כלומר, הענין הזה אינו קדושה של אבר אחד והפגם בו אינו פגם כ"א באיבר אחד, אלא מי שמקדש עצמו בזה הרי הוא שומר ומקים את הברית, את החיבור והדביקות שלו להשי"ת, ומי שח"ו פוגם בזה אינו פוגם רק דבר מסוים אלא בכל החיבור והקשר שלו עם השי"ת רח"ל. והענין הוא כ"כ יסודי שבו תלויין גם כל המדות הרעות והתאוות של האדם כמ"ש רבינו בתורה ל"ו שכשמשבר ומבטל את היצר הזה 'אזי בקל נופלים כל התאוות' ואזי ממילא נופלין שאר התאוות'.

מכל הני טעמי ויותר מזה, היתה עבודת שמירת העינים יסוד מוסד מהדברים העליונים והכי עיקריים שאין למעלה מהם אצל אנשי רבינו מאז ומעולם. יש הרבה מאוד סיפורים נפלאים בענין זה מאנ"ש כמה עמלו ועבדו על זה כמה זעקו וצעקו שבעין קלין, כמבואר בתורה ל"ו שכן יש לצעוק להשי"ת בכדי להינצל ולהשמר מה'רע הכולל' הזה. כמה דמעות כמים שפכו לפני ה' שיזכו לעינים טהורות שיהיו ראויות ולא יתביישו בזה ובבא מה'צופה ומביט לעיני'. כי לפי כל מה שנתבאר הרי בשביל זה הגענו לעולם, וזה לא 'עוד איזה עבודה' אלא עצם הסיבה והטעם שנשלחנו בגינו להאי עלמא וזה עיקר הנח"ר וההתקשרות שלנו להשי"ת.

ידועים הם הסיפורים הרבים והנפלאים על הקדוש רבי שמואל שפירא זכרוננו לחיי עוה"ב אבל מכיון שביום כ"ב תמוז יחול היא"צ 14 <<< המשך בעמ' 14

מסתורין בקרית מלאכי – חלק ב'

הדים רבים התקבלו על חלקו הראשון של המאמר שעסק בתיאור הבאת קברי ארבעת הצדיקים הקדושים לקרית מלאכי, כאשר במרכז המאמר הובאה הדעה כי אחד מהם הוא לא אחר מאשר רבינו חיים ויטאל זיע"א.

התגובות היו משני צדי המתרס, היו ששמחו על עצם החשיפה לאחר שנים רבות של שמועות מעומעמות ולא ברורות, ומאידך היו כאלו שהתרעמו על הבאת השמועה, שכן לטענתם זה ממש לא נכון וארוננו של מהרח"ו לא הובא ארצה. היו אף כאלה שביקשו להדגיש כי כל הנוסע לקרית מלאכי הוא לא פחות מאשר "מסייע עוברי עבירה"...

אולם כפי שהדגשנו בתחילת דברינו, אין לנו שום כוונה להכריע בנושא זה, ואף לא להזדקק לפרשנויות כאלו ואחרות, לא להרגשות של מקובלים ולא להאשמות פורחות, לפנינו אך ורק העובדות לאשורן, עדים נאמנים המעידים על המציאות שהם ראו ותו לא.

וכעת, לאחר שהבאנו את הצד של הטוענים, שקבר מהרח"ו נמצא כיום בקרית מלאכי, נברר מדוע ישנם יהודים יראים ושלמים המבטלים את הענין מכל וכל, ולדעתם מעולם לא הוצא ארוננו של מהרח"ו מסוריה, והינו קבור עד היום בבית הקברות שבדמשק. את המסקנה מי צודק ומי לא, נשאיר לכל אחד מהקוראים שיחליט בעצמו.

כיצד הגיע מהרח"ו לדמשק?

גירסה אחרת מביא רבי חיים פלאגי בספרו ארצות החיים (שער ח' אות מ"ב), בדבריו הוא מעיד על עצמו שכל ימיו היה קשה לו מדוע עקר מהרח"ו מארץ ישראל לדמשק אחר פטירת רבינו האריז"ל, איך מלאו לבו לצאת מארץ ישראל ולדור בחוץ לארץ עד שנפטר שם. עד שראה את החכם מהר"מ נג'ארה ושאל את פיו, והשיבו ששמע מחכמי ארץ ישראל שבכוונה רצויה עשה כן, לפי שקליפת עבודה זרה הנקראת "בית רמון" אשר היא בדמשק ונמצאת תחת מעיין אחד בשוק של העיר, נתגברה עתה ביותר, והוא הלך לשם להכניע אותה בכוונותיו, ולכן נפטר שם להכניע אותה שלא יקטרג.

ואכן זקני דמשק היו מצביעים בקרבת בית החיים הישן על מקום הנקרא "ג'מאע אל אחמר" שהוא היה משכן "בית רמון". אף מסורת היתה בידם, שבימי מהרח"ו, כשהיו מלווים נפטר לבית החיים ועוברים כנגד המקום הזה, היו מרגישים נושאי המטה שהיא קלה כאילו היתה ריקנית... כששמע זאת מהרח"ו הבין שרוחות מטומאת "בית רמון" השוכנים במקום ההוא "חוטפים" את הנפטר. אי לכך ביקש שיודיעו לו לפני ההלוויה הבאה. ואכן הודיעו למהרח"ו וממקומו עשה מעשה ביחודים וכוונות להכניע את כח הקליפה ההיא ושוב הרגישו נושאי המטה את כובד גופת הנפטר.

קבר מהרח"ו נתקדש במשך הדורות

ישנה עדות מזקני יהודי דמשק כי באחרית ימיו צוה מהרח"ו שיקברו אותו אחרי פטירתו בבית החיים הישן מול מקום משכן טומאת בית רמון, ועל ידי זה לא תוכל כח הקליפה אשר שם להתעורר עוד. שמועה זו עולה בקנה אחד עם דברי רבי חיים פלאגי בספרו צוואה מחיים (דף ע') בשם ספר הקרניים, שסוד קבורת מהרח"ו בעיר

ראשית נספר לרבים השואלים כיצד מגיע רבי חיים ויטאל שהתגורר בארץ ישראל עד לדמשק שבסוריה. ובכן החיד"א בשם הגדולים מביא מעשה שהיה: בסביבות שנת ש"ג, בתקופה ששהה מהרח"ו בירושלים, נודע למושל העיר כי מימי נחל הגיחון נסתמו בעבר על ידי חזקיה מלך יהודה בזמן שעלה עליו סנחריב מלך אשור וצר על ירושלים (עיין דברי הימים ב' פ"ב ב' ול'). המושל חקר את אנשי העיר האם נמצא היום מי שיוכל לפתחו, וחלקם ענו ואמרו כי יש חכם יהודי ושמו רבי חיים ויטאל ובודאי יש בכחו לחזור ולפתחו... השליט שלח אחריו ביום הששי ואמר לו: "גוזרני עליך שבעוד אני הולך להתפלל במקום המקדש תפתח מחדש את הנהר שסתם מלך יהודה, כי הוא נצרך מאד לתושבי העיר, ואם תסרב דמך בראשך!..." תיכף ומיד עשה מהרח"ו קפיצת הדרך ונמלט לעיר דמשק.

בהגיעו שם נגלה אליו רבו האריז"ל בחלום ואמר לו: "הסכלת עשו, כי זה השר היה גלגול של המלך סנחריב, ולכן נקרא שמו 'אבו סיפין' בערבית, שפירושו 'אבי החרבות', ואתה יש בך ניצוץ נשמת חזקיה המלך, והיתה שעת רצון לתקן ולפתוח מחדש את מי הגיחון, כי הוא נסתם שלא ברצון חכמים (עיין ברכות דף י"ע ב'), ואם כך היית עושה היתה אתחלתא דגאולה". מהרח"ו ביקש להצטדק לפניו שלא הסכים לפתחו כי לא רצה להשתמש לצורך זה בשמות הקודש, והשיב לו האריז"ל: "אילו לא השתמשת בשמות הקודש כדי להגיע לדמשק החרשת, אבל אחרי שהשתמשת בהם להמלט על נפשך כבר יכולת להשתמש בהם כדי לפתוח את מי הנהר, והיה קידוש השם ותיקון גדול". כשביקש מהרח"ו לחזור לירושלים ולתקן את אשר עיוות, אמר לו האריז"ל שכבר חלפה שעת הכושר - - -

מקדים לבקר את אהל מהרח"ו ואחר כך מבקר בקברי קרוביו... כמו כן נציין שחכם נסים נדבו ע"ה נקבר ע"פ בקשתו סמוך לאהל מהרח"ו.

ב) אחד מאותם שטיפלו בהעברת הקברים מבית הקברות הישן לבית הקברות החדש היה הרב האחרון של סוריה במשך 15 שנה, הרב אברהם חמרה שליט"א שעלה מדמשק לארץ ישראל בשנת תשנ"ד ומתגורר כיום בארה"ב, וזו עדותו כפי שמסר בראיון לעלון 'באר בשדה' (שטפנשט גליון 74 פר' תזו"מ תשע"ו):

"בתחילה הוא היה קבור ליד בית הקברות הזה, בבית קברות קטן... במהלך השנים רצו לעשות שם כביש לשדה תעופה ועלתה השאלה האם להעביר משם את קברו של רבי חיים ויטאל. הרב הראשי של דמשק אמר שכיון שלפי הצוואה הוא ביקש להיות קבור שם, לא יוציאו אותו עד שהדחפורים יגיעו ממש אליו. ובאמת עברו כמה שנים עד שהחלו לחפור, וכל פעם התקדמו עוד שורה, עד שאמרו שהם צריכים את כל השטח. ואז אני בעצמי קברתי את עצמותיו בבית הקברות הגדול וגם בניתי לו אוהל גדול עם כיפה כיאה למקום קדוש. מזג האוויר השתנה באותו יום, רוחות חזקות, זה היה בקיץ... בראשונה לא הייתי (הכוונה - בהעברה הראשונה באותו בית קברות), היו אנשים מהקהילה...

אני העברתי את העצמות שלו, היה לנו שני בתי קבורה, עשו פעילות לשמור על הקבר, קודמי הרב נסים אנדיבו הכהן אמר אין מנוס, נעביר את העצמות שלו באותה שורה, הם לקחו רק חלק מהשטח מבית העלמין 'הרבנים' בדמשק, שם השלטונות רצו לעשות כביש לשדה התעופה, אז לקחו חלק מהבית קברות, מהיהודים ומהנוצרים והמוסלמים, אז הרב קבע שנשאיר אותו באותה חלקה באותה שורה, במקום שהם לא רוצים לקחת, אז הוא אמר לאנשים להעביר את העצמות. אחרי כמה שנים לקחו את כל החלקה, ואז אני הייתי אחראי, העברתי אותו מבית הקברות של הרבנים, לבית הקברות היהודי שלנו, בית הקברות הגדול, ובנינו כיפה באותו זמן בחדר מיוחד הוא והתלמידים שלו".

אם כן נמצאנו למדים משתי העדויות יחדיו המעידים פה אחד שבשנת תש"ל הועבר הקבר פעם אחת באותו בית קברות ישן, באותה חלקה ובאותה שורה, רק במיקום פנימי יותר, היכן שהשלטונות עדיין לא התכוונו להחריב. לאחר שנתיים כאשר השלטונות החריבו את כל החלקה, הועבר הקבר פעם שניה לבית הקברות החדש, והפעם יש לנו עדות חיה של הרב אברהם חמרה שהיה מהאחראים לדבר ולפי עדותו החזיק את העצמות הקדושות בידיו, ואז נבנה האהל עם הכיפה הקיים עד היום בדמשק.

האם יתכן ליישב את העדויות מדמשק שיתאימו עם סיפור העברת הקבר?

אחת ההוכחות של יהודי דמשק לכך שהקבר לא הועבר אף פעם, היא העובדה שלא ראו שום סימני חפירה וכדו' בקבר שבדמשק, לא

דמשק היא על דרך קבורת משה רבינו, דהיינו שנקבר מול בית פעור להכניע את כח הקליפה.

מהרח"ו נפטר ביום ל' ניסן שנת ש"פ. על המצבה נחרת מכל ארבעת הצדדים ובמכסה שעליה בזה הלשון: "האבן הזאת מצבת קבורת חד מבני עליה, דנהירין ליה שבילין דשמיא כבן עזאי בשוקי דטבריא, אשר היה בתורה עמלו בנגלה ובנסתר יומו ולילו, ידי רב לו, צדיק באמונתו, עולם האירה מתורתו, ואף כי אחרי מותו, ויהי האיש ההוא גדול מר ניהו רבה, הרב הגדול מבצר עוז ומגדול מר קשישא כולל כל דבר שבקדושה, חסידא קדישא ופרישא מורינו ורבינו הודינו והדרינו, המקובל האלקי המפורסם כמוהר"ר חיים ויטאל זצוק"ל, עלה שמים יום שלושים לחודש ניסן שנת הש"ף לפ"ג, יה"ר שזי"ע ועכו"א (ועל כל זרע ישראל אמן), נפש אדוני צרורה בצרור החיים כיר"א".

בפי יהודי דמשק היה נקרא ציונו של ר' חיים ויטאל: "המזבח הטהור". יראה ורעד אחזו בכל הקבר לשם. יהודי המקום לא העזו להשתטח על ציונו, אלא באו והניחו אבן כנהוג, ותיכף פסעו לאחוריהם מרוב פחד. הדברים הגיעו עד כדי כך, שאמרו, כי היראה מקברו של הרח"ו גדולה מהיראה מקברותיהם של רשבי והאר"י.

עדותם של יוצאי דמשק

אין חולק על כך שכיום קברו של מהרח"ו המצויין בדמשק איננו על מקומו הראשון בבית החיים העתיק, אלא הוא נמצא באהל חדש הבנוי מביטון, סמוך לשער בית החיים החדש, אליו הועבר לאחר שנשקפה סכנה לשלימותו. אם כי במשך השנים נפוצו כמה גירסאות על השנה המדויקת ועל הסיבה להעברת הקבר ממקום למקום. לאחר חקירה ודרישה הנני להביא את הגרסה המבוררת והנראית אמיתית מכל שאר הגירסאות.

נביא כאן שני מקורות לכך:

א) פירוט השתלשלות הענינים מובא בפרסום של מכון "שער בנימין - מסורת קהילות דמשק" ובו מגוללים את כל סיפור העברת קבר מהרח"ו, והעולה משם שהקבר הקדוש הועבר פעמיים:

"בסביבות שנת תש"ל החליטה ממשלת סוריה לבנות שדה תעופה חדש בדמשק, ולהרחיב את הכבישים המובילים אליו. על פי התוכנית הרחבת אחד הכבישים אמור היה לעבור בבית החיים הישן באזור בו קבור רבי חיים ויטאל. השלטונות דרשו מהקהילה היהודית בעיר להעביר את הקבר ממקומו, אך זקן הרבנים חכם נסים הכהן נדבו ע"ה, ע"פ מה שקיבל מרבותיו שמהרח"ו ביקש להקבר במקום ההוא דוקא להכניע כח הטומאה של קליפת "בית רמון", הורה לא להעביר הקבר ממקומו עד שיגיעו הדחפורים לשם, והיתה הסיבה מאת ה'.

ביום שהגיעו הדחפורים סמוך לקבר ממש נסתגרו כל תושבי העיר בבתייהם מפחד פתיחת קברו, רק קבוצה קטנה של אנשים, ביניהם האחראי על החברא קדישא בדמשק באותו זמן ה"ה ג'מיל מלאך ע"ה, עסקו בהעברת הקבר לאחר בקשת הסליחה ברשת ובחלחלה, למקום אחר בבית החיים הישן.

ושוב אחרי שנתיים (היינו סביבות תשל"ב) בקשו השלטונות הסורים להרחיב את הכביש באופן שיהרוס את בית החיים הישן לגמרי, ואז העבירו את קברו של מהרח"ו ועוד עשרה רבנים שנקברו סביבו, בבית החיים הכללי של יהודי דמשק. מעל הקברים נבנה אהל רחב ומכובד, ומאז כל מי שהוצרך לבקר בבית החיים היה

אהל בדמשק

קבר מהרח"ו בדמשק כפי שנראה כיום, מתוך גליון דורות

יהודי דמשק שבשנת תש"ל הועבר הקבר ממקום למקום בתוך אותו בית החיים, ולא רק פעם אחת, אלא פעמיים הועבר הקבר ממקום למקום, הן בשנת תש"ל והן בשנת תשל"ב. ובפרט מול עדותו של הרב חמרה שליט"א, המעיד כי במו ידיו אחז את העצמות הקדושות בשנת תשל"ב לערך. ואם הרב פינטו כבר פינה את הקבר בשנת תשכ"ו כיצד מצא הרב חמרה את העצמות???

על כל פנים זה ברור שיהודי דמשק לא העלו על דעתם שהקבר אינו נמצא שם, וזו גם הסיבה שבשנת תשל"ג כאשר הסתלק הרב הראשי של דמשק רבי ניסים נדבו ז"ל ביקש להקבר בסמוך לקבר מהרח"ו בבית החיים החדש - מה שמוכיח לנו שוב כי אצלם היה הדבר ברור שהוא נמצא רק שם.

לאור זאת נמצא כי יש לנו כאן עדות מוכחשת זו כנגד זו: עדות ברורה ומוצקת של יהודי דמשק ורבים הרב חמרה - מול עדותו של הרב פינטו, אשר למען ההגנות צריך לומר שעדיין אין זו עדות רשמית אלא מרומזת. כאן יש להעיר כי באופן רשמי הוא מאשר כי אכן העביר עצמות מסוריה למרוקו, אלא שהרבנים שעסקו בזה לא גילו, אפילו לו עצמו, של מי הם העצמות. מה גם שהוא היה אז בס"ה נער בגיל 16. אולי ניתן לשער כי כעבור כמה שנים כאשר נפוצה השמועה בעולם כי בית החיים בו קבור מהרח"ו נמצא בסכנה, חיבר הרב פינטו אחת לאחת והבין שכנראה מסרו לו את עצמות מהרח"ו. זו אמנם השערה בלבד, אך זו האפשרות היחידה לענ"ד לחבר את כל העדויות באופן שאין בהם עדות שקר חלילה... בכל אופן לא נחליט לבד שום דבר, ונשאיר לקוראים להחליט את מי מהעדויות הם מעדיפים לקבל...

עם כל זאת ברצוננו להדגיש, כי אהל ארבעת הצדיקים בקרית מלאכי הוא בכל אופן מקום קדוש ונורא, בו טמונים גדולי עולם, ולדברי הרב פינטו קבורים במקום גם רבי שלום בוזגלו בעל 'מקדש מלך' (בחדר השמאלי ליד הכניסה) ועוד צדיקים שאין הוא מגלה את שמותם (ויש שמועה שאחד מהם הוא רבי שמעון לביא מחבר השיר 'בר יוחאי'), על כל שאר הצדיקים יתכן מאוד שהדברים אמיתיים ונכונים, אך בקשר למהרח"ו יש לנו עדויות המכחישות זו את זו. וה' יעזרנו על דבר כבוד שמו שנזכה להוושע בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה.

מצבת המקדש מלך
בחדר הצדדי בקרית מלאכי

בית הקברות העתיק בדמשק בחורבנו
תמונה משנת תשס"ח

במקומו המקורי בבית החיים הישן ובוודאי לא לאחר העברתו לבית החיים החדש. יש אף האומרים כי קיימת שמירה רצופה קבועה במקום זה כחמישים שנה לפחות. אולם לענ"ד אין זו הוכחה כלל וכלל, שכן כל קבלן בניה יודע לפתוח מרצפות ולבצע עבודות מתחת לקרקע, ולאחר מכן לכסות את הכל בצורה שלא מכירים כלום. כמו כן שומר ערבי תאב-בצע אינו נאמן כלל להעיד שאף אחד לא חפר כאן...

אבל לאחר העברתו לבית החיים החדש, לכאורה לא היה שייך להוציאו, וכפי ששאלתי כעת את הגאון ר' דוד שמידל שליט"א (שמוזכר במכתב הרב מרגליות לגליון 'העדה' כמי ששולל את דבר העברת הקבר לקרית מלאכי) והוא אמר לי שלפי המידע שבידו, בעת העברת הקבר לבית החיים החדש והקמת האהל, יצקו על גבי הקבר שכבת ביטון מכובדת, כך שאם היה מאן דהוא מנסה לחפור במקום - היה הדבר מתגלה מיד, ועכ"פ לא היתה שום אפשרות לטשטש דבר כזה.

נמצא שהאפשרות היחידה להעלות על הדעת שהוציאו את הקבר מדמשק, היא אך ורק כאשר הקבר היה עדיין בבית החיים הישן. הדבר גם מתאים עם העדות של הרב פינטו שהתבררה בחלקו הראשון של המאמר, על פיה ההעברה התרחשה בשנות תשכ"ה-תשכ"ו ולא מאוחר יותר. כלומר כמה שנים לפני העברת הקבר לבית החיים החדש.

ואם כן, סברת הרב פינטו עומדת בסתירה גמורה ומוחלטת לעדויות

המשך "לאסוקי שמעתתא"

<< המשך מעמ' 11

זמן קצר סמוך לפטירתו, בא אליו אחד מאנ"ש שהבחור המיועד להיות חתנו היה משמש את רבי לוי"צ תקופה ארוכה בזמן שהיה צריך להיות בבית החולים לאחר שעבר ניתוח וכו', ולכן הגיע אליו לבקש ברכה לקראת החתונה. רבי לוי"צ ישב כדרכו במבוא הבית ואז אמר אותו אדם לרבי לוי"צ כי בתו עומדת מאחור סמוך לדלת ויברך גם אותה (מעולם לא היתה דרכו שבאים אליו, רק כאן חשב האיש שבכל זאת אם יתקיים 'בחוך תעמוד' יוכל להוציא ממנו ברכה...). וסיפר לי האיש שתיכף שרבי לוי"צ שמע זאת מיד שם ראשו על ידיו על השלחן. נענה אותו אדם ואמר לו: "רבי לוי"צ הרי אינכם רואים מאומה" (כי בסוף ימיו היה סגי נהור כמעט לגמרי ממש) אמר לו רבי לוי"צ: "אם חז"ל אומרים לא - אז לא! ואין נפק"מ כמה ומה!". אברך זה אמר לי כי עובדא זו היה לו לשיעור מאלף בשמירת עינים.

של מוח"ז רבי לוי יצחק ע"ה אכתוב איזה עובדות ממנו.

רבי לוי"צ כשלמד ברבים תורה י"ז שם אומר רבינו שהשי"ת מתפאר בכל אחד ואחד מישראל ובכל אבר ואבר וכו' היה נותן דוגמא: שכשאחד מישראל הולך ברחוב ושומר את עינו, הקב"ה מתפאר בו לפני פמליא של מעלה תראו איזה בן יש לי בעולמי תראו את העינים שלו וואס פאר א שיינע אויג'ן האט ער'.

גם בשביעי של פסח האחרון לחייו בשנת תשמ"ט דיבר מהענין שמגיע הקיץ הנורא ואנשים הולכים להם כך ברחוב והיצה"ר יורה בכל הזמן חיצים, וצריך מאוד להיזהר ולהישמר מהם. שכן אם ילך אדם ברחוב שבו נמצאים מרצחים היורים כל הזמן רח"ל בודאי ישמר ויזהר מאוד שלא יהיה במקום שיוכלו כלי המשחית לפגוע בו, כך צריך להיות גם בענין זה שהיצה"ר רוצה ממש להרוג את האדם רח"ל.

ר' שמעון הלל שלזינגר - מודיעין עילית

ארבע נקודות בעבודת הרצון

שרוצים בוודאי מצליחים, אלא שאין שום דבר ושום מניעה בעולם שיכולים למנוע מאדם לרצות רצון טוב, כי מה שיהיה ואיך שיהיה - לרצות תמיד אפשר, עיין שם שמביא לזה כמה דוגמאות.

הכלל היוצא מדבריו, כי גם אם לא עלה ביד האדם להוציא הרצון אל הפועל - באיזה ענין שיהיה - אין פירוש הדבר שהוא לא רצה; ב. שאם האדם אכן זכה לרצות, הרצון הזה גדול מעלתו לאין ערוך! גם אם הרצון היה קלוש וחלש, הרי זה יקר מאוד בעיני השם ויעמוד לאדם לנצח נצחים, כי "לית רעותא טבא דאיתאביד" - אין רצון טוב שנאבד. גם אם אותו רצון טוב נשכח ממנו לאחר זמן קצר, הקדוש ברוך הוא הרי זוכר כל הנשכחות, ובעולם הבא כשהאדם יצטרך לזכויות אלו, הם יבוקשו לזקוף אותן לחשבונו.

וכל שכן אם אכן זכה לרצון חזק ושלם, שאז מובטח לו שסוף כל סוף יזכה להוציא את רצונותיו וכיסופיו אל הפועל.

ינחני במעגלי צדק

עוד אומר ר' נתן בליקוטי הלכות (נטילת ידיים הלכה ו'): "שכשרוצים באמת רצונות דקדושה להתקרב לה' יתברך... הרצון בעצמו יודיע לו מה לעשות לגרום נחת רוח לה' יתברך." דהיינו, שכשאדם רוצה באמת לעשות את רצון השם, הן בכלליות הן בענין מסוים, אזי ה' עוזר לו ומכוון אותו לעשות ולנהוג כרצונו באמת.

הרי לנו כאן עצה נפלאה למי שמסופק איך רצון ה' לנהוג או לחשוב בענין מסוים, אם בעיני דעות או הנהגות, העצה היעוצה היא: שיחליט בליבו שהוא רוצה לעשות ולנהוג כרצון ה' באמת, ואז ממילא ה' ינחה אותו להיות כרצונו יתברך באמת.

לסיכום הדברים, העלינו כאן כמה חיזוקים בענין הרצון:

א) להחשיב את הרצון והחשק כעיקר גדול בפני עצמו, ולהבחין היטב בעניין זה וכנ"ל ובעיקר להתפלל על זה. ב) גם אם לא מצליחים להוציא הרצון אל הפועל, אין זה אומר שהרצון לא היה אמיתי. ג) כל רצון ורצון, יהיה קלוש ככל שיהיה, אינו נאבד לעולם, והוא יקר מאוד בעיני השם. ד) עצה נפלאה לדעת איך להתנהג בכל מיני דברים, שירצה באמת להתנהג כרצון ה', ואז ה' אכן ינחה אותו בדרך הנכונה.

יה"ר שנזכה לרצות לקיים עצה זו כראוי, ועל ידי זה לזכות לכל טוב ברוח ובגשם בזה ובבא.

אחד מהיסודות אצל רבינו הקדוש הוא כידוע ענין הרצון, לרצות לעשות ולקיים כל דבר שבקדושה על אף שעדיין אין זוכים לקיים זאת בפועל. במאמר הבא נשים לב בעז"ה לכמה נקודות היוצאות מדברי רבינו ז"ל בעבודה יקרה וחשובה זו, לעובדא ולמעשה.

הרצון - עיקר בפני עצמה

בשיחות הר"ן (שיחה נא) אומר רבינו: "והכלל, שעיקר הוא הרצון והכיסופין שיהיה כוסף תמיד אליו יתברך, ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות." מדברי השיחה הזאת נראה, כי בכך שרבינו מחשיב את הרצון, אין כוונתו, כמובן, לפטור אותנו מעצם עשיית המצוות ושאר דברים שבקדושה, אלא אדרבא, רבינו בא להוסיף על העשייה: היינו, שלא נסתפק רק בעשייה, אלא גם בתוך העבודת ה', בעת עסקינו בתורה ובתפילה וכן סתם כך במשך היום, נשתדל שיהיה לנו, מעבר לכך, גם רצונות וכיסופים חזקים להתקרב אל ה'.

עוד זאת אנו למדים מכאן, כי על האדם להבחין עצמו היטב, היכן הוא אוהז בענין זה של לרצות ולכסוף, החזק הוא, הרפה? המעט הוא אם רב? האם הרצונות אצלו הם בעליה או בירידה ח"ו? שלא נזלזל בזה, לחשוב כי העיקר היא העשייה ולא כל כך משנה אם יש לו גם רצונות וכיסופים או לא; או לחשוב שהם רק אמצעים להגיע לעבודת השם - אלא שנדע שהרצונות הן גם מטרה בפני עצמה. וגם כאשר אנו יודעים כי כך היא עבודת הרצון, הרי שיש לנו להרבות בתפילה על כך, להתפלל לה' יתברך שיתן לנו ויגביר בנו רצונות וכיסופים לעבודתו יתברך.

אין רצון טוב שנאבד

שתי נקודות נוספות וחשובות מלמד אותנו רבינו בעניין הרצון:

הראשון, כאשר אדם רוצה באמת לעשות איזה דבר שבקדושה, אולם לא זכה בסוף להוציאה מן הכח אל הפועל, אל יזלזל בעצמו לומר: "אם לא הצלחתי, סימן שלא רציתי. וגם אם נניח שרציתי, מה זה שווה אם בסופו של דבר לא הצלחתי?!" כי האמת היא שיש כאן שתי טעויות: א. יתכן שאדם רוצה באמת, ואף על פי כן הוא לא מצליח להוציא את רצונו אל הפועל. כפי שר' נתן מאריך בזה בליקוטי הלכות (ברכת המזון הלכה ד'), על מה שאמר: "אין דבר העומד בפני הרצון", שכוונת הדברים אינה - כפי שיש הטועים לחשוב - שכל מה

שאיפתו של כל ברסלבי, המוכן גם למסור את נפשו על כך...

"יהי רצון מלפני השי"ת שעד ר"ה יפתחו המצרים וכל אנש"מ יבואו על ר"ה על ציונו הקדוש, כי זה עיקר חיותינו, מה שאנו זוכין לילך בכל יום ויום ולפרש שיחתנו מרירות נפשינו על ציונו הקדוש" (הרה"ח ר' משה גלידמן ז"ל, רינת ציון מכתבים, ו).

ונאטמו הגבולות על ידי השלטון הקומוניסטי, והגעגועים האלה, שגם גרמו לרבים מאנ"ש לעשות כל טצדקי על מנת להגיע - בכל דרך, אפשרית ולא אפשרית - לציון רביה"ק, גם תפסו את תשומת ליבם של לא מעטים מכותבי העתים, שהשאירו לנו אחריהם תיעודים כאלה ואחרים על אנ"ש הכוספים לציון רביה"ק.

כזה הוא גם התיאור שלפנינו, שפורסם באחד מכתבי העת בערב חג הסוכות תשכ"א, המספר על עצם העליה לציון הק' עם תיאורים חיים מאנ"ש באותה תקופה; הרה"ח ר' משה גרומן (ליקאווער), הרה"ח ר' משה ירוסלבסקי, ומתאר את הגעגועים שלהם לציון ואת נסיונותיהם, במשך השנים ותחת השלטונות המתחלפים, להפוך את הרצון למעשה ולהגיע לציון רבינו הק'. הבה וניתן לכתוב לדבר:

עומדים אנו בחודש אשר "זמני תשובה ממשמשים ובאים" ועבור ברסלבי' חסיד, באים איתם גם הגעגועים והכיסופים לעלות לראות ולהראות על ציון רביה"ק בראש השנה, לקחת חלק ב"הקיבוץ הקדוש שלנו" בציון רביה"ק.

אין צורך להרחיב על כך את הדיבור. אם מדי שנה בזמן הזה עוסקים אנ"ש בהכנות נמרצות לקראת הנסיעה, הן ברוחניות - בלימוד התורות של ר"ה, בתשובה, ובהתכוננות רוחנית בכלל והן בגשמיות - בבחירת טיסות, בירור מקום לינה, רכישת מקום בקלויז... - הרי שהשנה שכל ראש השנה מוטל בספק, נוסף על זה העסק בתפילות ורצונות מדי יום ויום, שנזכר בכלל להגיע לשם.

הגעגועים האלה שאנו טועמים בחודשים האחרונים, מעט מן המעט מהם היו מנת חלקם של אנ"ש ברחבי העולם מאז ירד מסך הברזל

מאת ברוך אדלר

זקני ברסלב מספרים

ולא זו בלבד שהרבה עמל וטורח יש להשקיע בקבלת רשיון לביקור ברוסיה גופה, אלא שאף מי שכבר זכה והותר לו לעלות לרוסיה, אין הוא זכאי לבקר באומן, שהיא מערי השדה שבמדינה האסורות לביקור זרים.

חלום חייו של ה"ברסלבי"

רבי משה גרומאן, יהודי אדמוני, האוחז בחלף השוחטים, ובשעת הדחק מוכן גם לעבור בפני התיבה ולעסוק באלף מלאכות אחרות היכולות לגלגל לידיו פרוטה שחוקה, הוא אחד הברסלבים המעטים בארץ שנתגלגלה הזכות לידו ושנים רבות יכול היה לעלות ולהשתטח על קברו של רבו הנערץ, שנים רבות זכה והגשים את חלום חייו של הברסלבי - לבא בערב ראש השנה ל"אוהל" של רבי נחמן ולהתפלל לידו. אח"כ יכול היה ללכת בלב שקט לבית הכנסת שבעיר, מקום שם ערוכה סעודה כדת וכדין, שהוכנה בדרך כלל על ידי רבי משה ירוסלבסקי, "בעל עגלה" שהיה מפזר את ממונו לסעודות האלה. ל"קינוח סעודה" אפשר היה לסיים בריקוד סוער עד כלות הכוחות. וזאת השמחה היא, כידוע, אחד מיסודות ה"עבודה" של הברסלבי. דאגות פרנסה, מחלות ושאר "מרעין בישין" אינם ולא כלום אצלו ועיקר השמחה שתחילתה בלב ואחריתה פורצת החוצה בריקוד סוער הוא בניגון של דבקות. תפילה רגילה של יום חול מסתיימת בריקוד, שכן ציווה רבי נחמן, כלומר הרבי. שאין מזכירין את שמו אלא הרבי בלבד, כאילו עדיין הוא יושב בתוכם על כסאו.

בנוהג שבעולם החסידי: החסיד נוסע לרבי בכל הזדמנות שבא לידו. עתים הוא נוסע למטרות "גשמיות" ביותר: לבקש בעדו ובעד ביתו ולהשיח את דאגת ליבו, כשהוא נושא עימו את ה"קוויטל" בו מפורטות משאלותיו. עתים הוא נוסע למטרות רוחניות טהורות, כדי להסתופף בצלו של האדמו"ר, לשמוע "תורה" חדשה ולספוג לתוכו מידה מספקת של השראה עד לביקור הבא. עתים הוא ממזג את שתי המטרות יחד. וכשהוא עולה לרבי לאחד החגים הרי הוא משתמש בשעת הכושר, מקבל "שלום" מן הרבי במוצאו של החג ומתנה אגב כך את טרדותיו.

מה יעשה החסיד שרבו איננו בין החיים, ולא זו בלבד אלא שלא השאיר אחריו כל יורשים? בפני מי ישטח את בקשותיו ומי יעמוד לו בשעת דחק? אלה המכונים "טויטע חסידים" ["חסידים מתים"], הם ה"ברסלבים" חסידיו של רבי נחמן מברסלב שאחרי פטירתו לא ישב איש על כסאו, אינם זוכים לכאורה לאותה חוויה של ביקור בחדר האדמו"ר ושמיעת "תורה" מפיו. הם מוכרחים להסתפק בשמיעה מפיהם של ראשי החבורה המפרשים את תורתו של רבם. במקום ביקור ב"חדר" הם מסתפקים בשאיפה להשתטח על קברו של רבי נחמן באומן שברוסיה. כל ברסלבי אמיתי מוכן למכור את כותנתו האחרונה ובלבד שיזכה לעלות ולומר את עשרת ה"קאפיטלאן" תהילים, שנתתקנו לצורך זה, על קברו של הצדיק. אלא, שאיתרע מזלם של ה"ברסלבים" שרבם טמון באומן שברוסיה הסובייטית.

זקני ברסלב מספרים

בנהג שבעולם החסידות: החסיד נוסע לרבי בכל הזדמנות שבאה לידו. עתים הוא נוסע למשרת "גשמיית" ביותר: לבקש בעדו ובעד ביתו ולהשיח את דאגות לבו. כשואב נושא עמו את ה"קוויטעל", בו מפורטות משאלותיו. עתים הוא נוסע למטרת רוחניות טהורות, כדי להסתופף בצילו של האדמו"ר, לשמוע "תורה" חדשה ולספוג להוכיחו מידה מספקת של השראה עד לביקור הבא. עתים הוא מונח את שתי המטרות יחד. וכשהוא צולח לרבי לאחר ההגים הריון משתמש בשעת הכושר, מקבל "שלוש" מן הרבי במוצא של הגה וכתנה אגב כך את טרדותיו.

מה יעשה החסיד שרבו איננו בו חיים, ולא זו בלבד אלא שלא השאיר אחריו כל יורש? לפני מי יעשה את בקשותיו ומי יעמוד לו בשעת דקדק? אלה המכונים "טויטע היר" (החסידים "חיים"), הם ה"גרים" לבנוס המיוערים של ימינו.

שאינם טויטעס בפוליטיקה, להם לא חיו ספרותיים לבוא להשתתף על הקבר. מה שאין כן אלה שבאו מן החוץ שבהם שמו עין, ובין הבאים רבים מהקורבים למלכות, חנוכי אים במשרות השוכות, שבסתר נהגו להכשיל את לבם לרבי.

לעבר אפיקורס ידוע, שכמה חסידים לפני השתקפות של הרבי נתן קרב אליו תפסו להסידו הנאמן, חסיד בתיב-הלויית "גבוהים" את קבורתו של הקבר אין שום כתובה ר' האה"ל ונר התמיד הדולק בו מקום הקבר. וזכר צורך בציון כלשהו. הרי הכל יודעים היכן הרבי טמון? – אומרים החסידים.

כ א ו .

וסמך לכך דיבורים על "הסתלקותו" - ממיני הרמזים, שרבי נתן תלמידו היה מפרשם. אחרי שנסתלק נתקבצו החסידים חבורות חבורות כשבני ברסלב אומרים: כי "כאן ינוח הצדיק", ובני טעפליק אמרו שרוב מנין ובנין החסידים בני עיר זו המה וראויה היא שבה ינוח הצדיק, עד שבא רבי נתן והכריע לטובת בית העלמין הישן של אומן. אלא, שהרשות של הזמן ההוא לא נתנה להטמינו שם משום שכבר ששים שנה לפני כן פסקו מלקבור שם נפטרים. עד שקם רבי הירש בער לנדון, לשעבר אפיקורס ידוע שכמה חודשים לפני הסתלקותו של הרבי נתקרב אליו והפך לחסידו הנאמן, והסדיר ב"חלונות הגבוהים" את קבורתו בבית העלמין הישן. על הקבר אין שום כתובת ו"האה"ל" ונר התמיד הדולק בו מציינים את מקום הקבר. וזכר יש צורך בציון כלשהוא, הלא הכל יודעים היכן הרבי טמון? – אומרים החסידים.

ה-11 שלא זכו

הגעגועים העזים הממלאים את ליבותיהם של הברסלבים נשאו פרי לפני כשנתיים עת הורשה להם על ידי הרשות הסובייטית אחרי השתדלות רבה, לעלות ולהשתטח על הקבר באומן. 11 איש נתארגנו אז בארץ וקיבלו את כל הרשיונות לנסוע לרוסיה. אלא, שלא "איסתייע מילתא" ושנים מהחבורה, בני ישיבה, נאסר עליהם לצאת מהארץ בגלל שלא שירתו עדיין בצבא, חששו החסידים שלא יהיה להם "מנין" ב"מים הנוראים" וביטלו את כל תוכניתם. לאחר מעשה נצטער רבי משה ירוסלבסקי, סבר רבי משה שהעליה לקבר היתה צריכה לדחות את החשש ל"מנין", צערו היה כה גדול ששנה לאחר מכן השיב את נפשו לבוראו. מאז שוב מתגעגעים החסידים ומתכננים תוכניות לעלות לאומן. בנתיים הם מוצאים נחמה פורתא בעובדא שכסאו של רבי נחמן נמצא עימם ומחכה בבית מדרשם בירושלים, ומעשה הכסא הוא "מעשה נורא", שעדיין לא הגיע הזמן לספר אותו כולו, כיצד הובא שברים שברים והותקן בארץ. וכשבאו מארגני "תערוכת החסידות" והציעו כמה מאות לירות "טבין ותקילין" כדי לשימו בתערוכה - סרבו זקני החסידים. על אף שהיו זקוקים מאד לכסף לתיקון בית המדרש ולבניית הישיבה הרמה, בקהילת קודש בני ברק. והכסא עומד בבית המדרש בירושלים עיר הקודש והוא מגודר בחבלים לבל יהיו איש לישב עליו.

ערב ראש השנה - יום העלייה לאומן

ולמה עולים לקברו של רבי נחמן בערב ראש השנה? - שגם על כך ציווה לפני הסתלקותו. ראש השנה הוא תמצית האמונה בגדולותה - היה אומר - ואף על פי שצדיקים אחרים אינם אומרים כך בכל זאת הדבר הוא כך, וכמו שיש עלי הרבה קושיות תהיה עוד קושיא - עוצם רבי משה את עיניו כשהוא מצטט מדברי רבו. "אנשים שאיני יכול לעשות להם טובה כל השנה יבואו אצלי בראש השנה ויתקונו בשלימות". היה זה ראש השנה האחרון שלפני פטירתו בו אמר דברים אלה ומאז, כאמור, שאיפתו של כל ברסלבי, המוכן גם למסור את נפשו על כך. להיות באומן בערב ראש השנה.

מסירות נפש של העולים לאומן

גם רבי משה גרומאן נסיעתו לאומן עלתה לו במסירות נפש. רבי משה היה אברך ורשאי כשעמד על סודה של חסידות ברסלב. כשרבים מבני כת זו שנסחפו אחריה, ומכיון שהפך לברסלבי קיבל על עצמו לעלות להשתטח על קברו. היה זה "בימים ההם", בימים "השחורים" של שלטון הבולשביקים שגזרו כליה על האמונה. היה בכך ממש משום סכנת נפשות לבא לאומן. אולם, הכמיהה לרבי היתה גדולה מן הסכנה. וכך התארגנו ארבעים אברכים והחליטו לגנוב את הגבול ולהגיע לאומן. מארבעים איש עברו חמש בלבד - עד הגיעם לכלל מעשה, ואף מתוכם לא כולם הגיעו לאומן, רבי משה הגיע ונשאר שם עד שעלה לארץ הקודש ובליבו געגועים לשוב לעיר קבורתו של הרבי הנערץ. זכר לימים ההם נשאר לו כשהוא שוקע בהרהורים ומעלה זכרונות מאז. זכרון ממשי מאז הוא זוג התפילין בני שמונים השנה שנכתבו על ידי נכדו של רבי נתן, הלא הוא תלמידו של רבי נחמן, זוג תפילין אלו אשר הכתיר לראשו כשישבנו במחיצתו, ניתנו לו על ידי חסיד ברסלבי זקן בעת שעבר את הגבול, ומאז הוא מושר עליהם כעל בבת עיניו.

"קרובים למלכות" - חסידי ברסלב

כמה עשרות משפחות של חסידי ברסלב היו מתגוררות באומן. השלטונות לא נגעו בהם לרעה בידעם שאינם עוסקים בפוליטיקה. להם לא היו מפריעים לבא להשתטח על הקבר. מה שאין כן אלה שבאו מהחוץ שבהם שמו עין. ובין הבאים רבים מה"קרובים למלכות" הנושאים במשרות חשובות, שבסתר נהגו כברסלבים לכל דבר, בין הבאים נמצא משהו שדאג לתיקון ה"אה"ל" על הקבר. שהשנים עשו בו את שלהם ופוררו אותו. בהסתר היו מחליפים את הגג ומבעים תיקונים אחרים. "קרובים למלכות" היו גם אלה שדאגו לכך שרבי נחמן יוטמן דוקא במקום הזה. לפני הסתלקותו - מספרים זקני החסידים - הביע את רצונו להיקבר בבית העלמין הישן, שבו היו קבורים אלפים שמסרו נפשם על קידוש השם בימי חמילניצקי הצורר ימ"ש. כדרכו לא אמר זאת בפירוש אלא כשהיה עובר במקום היה אומר: "איזה גן יפה צומח

מתחילים ספה"ק "סיפורי מעשיות"

בסדר הלימוד היומי של "מורשת הנחל"

ביום ה' אב הבעל"ט

היכינו למעמדי ההתחלה. פרטים יבואו

כולנו!

א וייסע בארד - א ברסלב'ער חסיד!

ר' אפרים החליט שהוא נשאר בארץ ישראל להסתופף בין חסידיו ברסלב ושוב אינו חוזר לחו"ל. גם כאשר בני משפחתו שנשארו בחו"ל סובבהו בשאלות מדוע זה עזב אותם בפתאומיות, ענה להם נחרצות: "אם אתם רוצים, בואו לבקרני בארץ הקודש. אני איני עוזב אותה בשום פנים!".

על אף היותו אז בן חמישים, חידש כנשר נעוריו והחל לעסוק בתורה ועבודת ה' כנער צעיר. הוא התחבר יחד עם ר' צדוק גרינוואלד לעבוד

את ה' בלילות, לצאת השדה בחצות לילה לשפוך שיח לפני בורא כל עולמים שיקרבהו לעבודתו באמת, והפך להיות נמנה בין המתפללים הקבועים במנין המתפללים כותיקין בבית מדרשנו, כאשר בשעה שלש כבר ראו אותו מגיע לבית המדרש לעסוק בתורה ועבודת ה'.

למרות היותו בעל גוף חלש, בכל זאת מסר נפשו להתפלל בביהמ"ד. לפעמים אף לא היה בכחו לישב והיה שוכב על הספסל בחלישות אונים, אך הוא לא ויתר על התפילה יחד עם אנ"ש.

כן היה מהמשתתפים הקבועים בשיעור משניות מפי ר' לוי יצחק בנדר שהתקיים בבית מדרשנו מדי יום לפנות בוקר קודם התפילה וגם בשיעור בצהריים מפי ר' אליקים שרבינטר.

ר' אפרים היה בעל רגש נפלא. תפילותיו התקיימו בבכיות שהמיסו את לב שומעיו. ואם בכל השנה כך על אחת כמה וכמה בתשעה באב, אז היה בוכה כמי שמתו מוטל לפניו כפשוטו, בבכיות נוראות שהרעידו את לבות כל סובביו להצטרף אף הם לבכיותו, לקונן על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו.

ת'חנה' נוספת בה היה מרבה לפתוח את שערי דמעותיו, היתה בתפילה המיוחדת של מוהרנ"ת שלאחר תיקון הכללי. גם בהיותו בגיל שבעים ויותר היה אומר את התפילה כאשר משתי עיניו נשפכים נחלי דמעה.

לפרנסתו היה מייבא מכשירי חשמל מארה"ב למוכרם. הוא זה שהביא את המכשיר הקלטה 'טייפרקורדר' הראשון להקלטת שיעוריו של ר' לוי יצחק בנדר. ר' אפרים היתה לו חזקה לסמן לחזן כאשר ר' אלחנן ספקטור מסיים תפילת שמו"ע כדי שיוכל להתחיל בחזרת הש"ץ. עוד שמורה לו הזכות על היותו מהכהנים הבוודים בבית מדרשנו מא"ש באותן ימים, המבוגרים שבין אנ"ש מתעגעעים לשמוע את קולו הנלהב בברכת כהנים במבטא אמריקאי - פולני.

ר' אפרים נפטר זקן ושבע ימים ביום כ"א סיון תשל"ו. תנצב"ה.

שבת קודש, שעת רעווא דרעווין.

בצפון בית מדרשנו הגדול מא"ש, עומדים שני יהודים וחתכים ירקות לסלט לסעודה שלישית. אחד מהם הוא דמות מוכרת, ה"ה ר' צדוק גרינוואלד; השני קצת פחות מוכר, יהודי נמוך קומה עם זקן ארוך היורד על פי מידותיו, ר' אפרים שמו, אף הוא עוזר בחיתוך בהתלהבות מרובה המתאימה יותר לבני הנעורים, רואים כי עבודה זו נחשבת אצלו במיוחד. במאור פניו הוא פונה אל הצעירים המתגודדים סביבם ושואלם בחיוך שובבני מלווה בתנועת ראש מוכרת: "נו... האם זה מן הישור?! שהם יעמדו מבחוץ והוא זה יצטרך להכין את המאכלים, אך צעירי הצאן הכירו את המליצה בדבריו ואף הם העלו חיוך...

שמו המלא היה ר' אפרים הכהן שטאק, והוא זכה להכיר את אורו של רבינו הקדוש רק בערוב ימיו בהיותו קרוב לגיל זקנה.

ובכן, הבה נתחקה אחר שרשיו לראות כיצד רבינו מסתכל על כל אחד מאנשיו להחיותו ולהיטיב אחריתו.

משפחת שטאק היתה משפחה ממוצא פולני, שהיגרו בצוק העתים לארץ הזהב - אמריקה הגדולה, כאשר האבא יהודי פשוט מנסה למצוא את מזלו ביבשת החדשה. כך, בחומריות האופיינית למקום, גדל אפרים ונהיה לאיש, יודע היה את רבונו ומתכוון לעבדו כפי מיעוט השגתו וקוצר ידיעותיו באמונה ותום לב. כמעט ולא שמע על חסידות ומעולם לא שמע על ברסלב.

רצתה ההשגחה שר' אפרים מיועדנו יזכה למלאות את ייעודו, ושלח אליו שליח בדמות אחד מידידיו לבקש ממנו, כי היות ששמע שר' אפרים מתכוון לעלות ולחונן את עפר ארץ הקודש, להחכים מאווירה ולהשתטח על קברי הצדיקים אשר בה, מבקש הוא למסור דרישת שלום לשאר בשרו ר' יצחק גלבך המסתובב בבית המדרש של חסידי ברסלב.

ואכן, כאשר דרכו רגליו בשערי ירושלים, בדרכו לשאת תפילה בכותל המערבי, עלה לבית מדרשנו לקיים את שליחותו. ושם הציץ ונפגע. האויר הנח והזך השורה דרך קבע בין אנ"ש ומקרין גם לאחרים, כאשר אנשי שלומינו מיהרו לקבל את פניו בלבביות גם מבלי שידעו במי מדובר, שבה את לבו, והוא החליט 'פה אשב כי איוותיה' גם מבלי שידע עדיין מה זה חסידות ברסלב.

בתום שליחותו לר' יצחק גלבך, התעניין זה האחרון אצלו כיצד הוא מסתדר בארץ הקודש, וביקש הימנו כי בחזרתו מהכותל יתלווה אליו לביתו. בדרך מצא ר' יצחק לב פתוח לשמוע, וגילה לו את אורו הזך של רבינו בדיבורים המשיבים את הנפש. לאחר מכן הפנה אותו אל ר' יוחנן גלנט שאף הוא הרבה לדבר על נפשו הצמאה בשבעה משיבי טעם, ומאז נקשרה נפשו בנפשם ונתקרב מאוד אל אנ"ש בכלל ואל ר' יצחק גלבך בפרט.

הנהגות התפלה

לקבוע מקום בתפלתו

ובשביל זה צריך לקבוע מקום לתפלתו (ברכות ו:), כמו שאנו רואים בחוש, שבני אדם הבאים למדינה שאינם מרגלים באוירה, על ידי זה הם נחלשים ומתים, אפילו מנוה הרעה לנהו היפה. כן הדבר בתפלה, אפילו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק, אף על פי כן קשה לו מאד להתפלל שם, כי אינו מרגל באוירה של מקום, כל שכן מנוה היפה לנהו הרעה. (ליקו"מ מד)

בענין כוונות בתפלה

אחד מאנשי שלומנו ספר לי, שהיה מדבר עם רבנו ז"ל בעבודת השם בדרך, והבין רבנו ז"ל שהוא עוסק קצת לכוון כוונות בתפלתו, והקפיד עליו רבנו ז"ל מאד ואמר לו, שלא יעסק עוד בזה, ולא יתפלל עם כוונות, רק יכון פרוש המלות כפשוטו. (אף על פי שזה האיש למד כתבי האריז"ל, על פי פקדו, אף על פי כן לא רצה שיתפלל עם כוונות כלל). ואמר לו רבנו ז"ל שמי שאינו ראויה לזה, כשמתפלל עם כוונות הוא כמו כשוף, כי בכשוף נאמר: "לא תלמד לעשות" (דברים י"ח), ודרשו רבותינו ז"ל (שבת עה:): "לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות". כן הוא בענין הכוונות להבדיל, שאין צריך ללמוד אותם כי אם להבין ולהורות, אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכוונם בתפלה, מי שאינו ראויה לזה. ואמר כי עקר התפלה היא דבקות להשם יתברך, והיה טוב יותר להתפלל בלשון לעז, שמדברים בו, כי כשמתפללים בלשון, שמדברים בו, אזי הלב סמוך ודבוק מאד בדבורי התפלה, ויכול לדבק עצמו ביותר להשם יתברך. אף כבר תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה סדר התפלה (מחמת שלא כל אדם יכול לסדר סדר התפלה לעצמו, כמוכא) על פני אנו חייבים להתפלל בלשון הקדש כמו שסדרו לנו. אבל העקר הוא רק לכוון פרוש המלות כפשוטו, שזהו עקר התפלה, שמתפללין לפני השם יתברך על כל דבר ודבר, ועל ידי זה מתקרבין ומתדבקין בו יתברך.

והנה מי שמדבר בלשון הקדש תמיד, כגון ירושלמי, אין צריך לחשב בדעתו פרוש המלות, רק שיטה אגזו מה שהוא אומר, וזה עקר כוונתו בתפלה. ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה, אצלם כל הכוונות של האר"י, זכרוננו לברכה וכו' הם פרוש המלות, שבפרוש המלות שלהם כלולים כל הכוונות. (ליקו"מ תנינא קכ).

בענין התפלה ספר רבנו ז"ל עמנו הרבה. והזהיר מאד להכריח את עצמו להתפלל בכונה גדולה, דהינו לקשר המחשבה אל הדבור בקשר אמין וחזק שיטה אגזו היטב היטב וישמע מה שהוא מדבר בתפלה וזה עקר תפלה בכונה ... שיכון פרוש המלות וישמע היטב מה שהוא אומר. (שיחות הר"ן ע"ה)

להתפלל בבוקר השכם

ראוי להזדרז להתפלל תמיד בבקר השכם בכל מה שיוכל כי לפי גדל מעלת התפלה שיקרה מעלתה מאד מאד, מי יודע אם יזכה אחר כך להתפלל, על כן כל מה שיוכל להקדים עצמו ראוי לו לזרז מאד ולהקדים. (שיחות הר"ן לא)

מעלת תפלת וותיקין

כבר הגיע זמן קריאת שמע של שחרית, ואתה ידעת עצם תשוקתנו להתפלל תמיד בבקר השכם כאשר הזהירנו הוא זכרוננו לברכה (שיחות הר"ן לא). נא בני שתרגיל עצמך בזה, מי יתן שתזכה להתפלל בכל יום תפלת הותיקין אשריך וטוב לך, כי כשמתפללין בבקר השכם יש פנאי וחרות כל היום לעבודתו יתברך, אשרינו מה טוב חלקנו על כל דבור ודבור שזכינו לקבל ממעיני ה' שיעה, כי גם הנהגה הזאת הנ"ל היא יסוד גדול להתקרב להשם יתברך. (עלים לתרופה כי תבוא תקפ"ט)

זמן תפלה

אמר: "הצדיקים שוגים בזה שמאחרין זמן תפלה!". (חיי מוהר"ן תפז)

בענין חומרות בנקיות

על המבילים זמן בשביל נקיות ומאריכין בבית הפסא הקפיד מאד מאד והתלוצץ מאותן האנשים מאד והאריך הרבה בענין זה. והכלל 'כי לא נתנה תורה למלאכי השרת' (ברכות כה:). ואין צריך להחמיר יותר מן הדין ועל פי הדין האסור הוא רק כשנצרך לנקביו ממש כמו שכתוב בגמרא (שם כג:): 'הנצרך לנקביו אל יתפלל', 'הנצרך דיקא. ואפילו כשהוא נצרך לנקביו ממש יש גם כן דינים בזה בדיעבד ובשעת הדחק כמוכא ב'שלחן ערוך' (או"ח צב, ע"ש במג"א סק"א) שהרי"ף (ברכות יד.) מתיר לכתחלה ביכול לעמוד עצמו עד פרסה וכו'. נמצא שעל כל פנים כשאנו נצרך לנקביו ממש אין צריך להחמיר ולבטל עצמו מתורה ותפלה בחנם מחמת חששות וחמירות יתרות ושגוען בעלמא. רק טוב להתפלל בבקר תכף אחר עמידתו ממטתו. אם אפשר בקל לפנות אפשר ואם לאו לאו, ויתפלל כן. ואפילו אם חושש במעיו לא ישגיח ולא יסתפל על זה כלל.. (שיחות הר"ן ל)

לא לשחות קודם התפלה

אמר שמעולם לא שטה אפילו מים קדם התפלה, והקפיד מאוד על אלו השותין קאווע וכיצא בזה קדם התפלה. (שם רעו)

צדקה קודם התפלה

צריך להפריש צדקה קדם התפלה ועל ידי זה נצולין ממחשבות זרות שבתפלה ויוכל להתפלל כראוי, שלא יטה מן הצד לא לימין ולא לשמאל, רק יכלכל כל דבריו במשפט. (ליקוטי עצות צדקה א)

אין פאבריק

מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים

סעודה שלישית פרטיות

בחבורות האברכים - ירושלים

פעילי איחוד האברכים, אשר לבם ער לכל צרכי החבורות, ומחשבותם נתונות כל העת איך ליצור הרגשה של אחדות בין כל אברכי החבורות, כאשר גילה לנו רבינו כי רק כאשר נחזיק עצמנו ביחד אז נהיה אנשים כשרים, יצאו בשבועות האחרונות ביוזמה מיוחדת, לקיים סעודה שלישית פרטיות לכל חבורה בנפרד יחד עם ראש החבורה בביתו של אחד מחברי החבורה.

האברכים מהחבורות שכבר זכו לטעום את טעמה המיוחדת של 'סעודה שלישית' כזו מעידים, כי הדבר מוסיף מאד להתחדשות הכללית בכל עניני החבורה, מה שתורם לאווירה של אחדות ואהבת חברים מיוחדת במינה, וגם גורם להתגברות החשק להשתתף בחבורה השבועית ביתר שאת.

מן הענין לציין, כי הדבר אף מגביר את החשיבות לכל ענייני סעודת רעווה דרעווין בכלליות, כאשר לאחר שטועמים כי טוב, מתעוררים האברכים להתחזק לזמר את הזמירות והאזנה ללימוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן ביתר שאת, בסעודה שלישית מידי שבוע המתקיימות בביהמ"ד, לשם כך אף יושבים בצוותא בשולחן מיוחד לחזק איש את רעהו ומשם יוצאת אורה לכלל הציבור.

כנס לחיזוק בעבודת התפלה עם

תפילת מעריב בכח - ירושלים

ביום שני פרשת פנחס התאספו האברכים דרי עיה"ק ירושלים ת"ו להתחזק בענייניו של רבינו 'דעם רבינס זאך' שאמר "גאר מיין זאך איז תפילה".

לאחר תפילת מנחה התיישבו האברכים סביב שולחנות ערוכים בפירות ומיני מזונות, ולאחר לגימה המקרבת ופוחתת לבבות, נשמעו דברים מפי הרה"ח ר' יצחק אנשין שהסביר במתק שפתים 'תפילה בכח' מהי ואיך היתה עבודת התפלה אצל אנ"ש בכל הדורות. (ניתן לשמוע בקול "מורשת

הנחל" 02-502-6343 שלוחת הכינוסים (7<80<3

בסיום דבריו התקיימה תפילת מעריב בכח, כאשר הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא משמש כשליח ציבור ומלהיב את הקהל בתפילתו הנלבבת.

החיות שקיבלו האברכים מהתפילה בכח בלט מהשמחה שראו בעת הריקוד שלאחר התפילה.

שנה להתחדשות התפלה בכח

בירושלים

כזכור לכולנו התקיימו בחודשי הקיץ של שנה שעברה, החל מחול המועד פסח תשע"ט, כמה וכמה מעמדי "תפילה בכח" בו התאספו האברכים לתפילת שחרית בצוותא להתפלל בכח ובהתלהבות כדברי רבינו הק' שצריך "להחזיר העטרה ליושנה".

כמעט בכל מעמד הודגש הדבר כי מעמדים אלו הוא רק בבחינת 'טעמו וראו כי טוב', כאשר על אף שלא כל אחד זוכה בכל יום לשלימות בתפילה, אך לפחות נזכרים כיצד התפללו העובדים ואנשי שלומינו בכל

הדורות, ובודאי כי השאיפה והתקווה שאכן נזכה בתכיפות יתר לקיים תפילות כאלו כפי שראוי לחסידי ברסלב האמונים על דברי רביה"ק שאמר "גאר מיין זאך איז תפילה".

עם הזמן חדרו הדברים לליבות האברכים ובעקבות כך התארגנו להפוך את המעמדים התקופתיים לדבר יום ביומו, בשבועות אלו מציינים שנה שלימה אשר קבוצת אברכים מתחזקים בעת תפילת ותיקין ומניין שני בבית מדרשו הגדול מא"ש להכניס את הכוחות בתיבות התפילה, ולקרוא לכל צבא השמים להלל לבוראם. הדבר גם משפיע על כלל המתפללים שהתעוררו בהרמת הקול בתפלה ביתר התעוררות והתלהבות.

כאן המקום להודות לאברכים המסורים ולגבאי ביהמ"ד, הדואגים לארגן 'פת שחרית' מידי יום לרווחת המתפללים.

חבורה חדשה לתורה הזמנית -

ירושלים

רצונו של רבינו הק' 'לילך עם תורה' הינה, כידוע, שכל עבודתו והילוכו יהיה ע"פ אותה התורה. כדי לקיים זאת בשלימות כפי היכולת, נתייסדה חבורת אברכים מיוחדת במינה, כאשר המטרה היא לעשות רצון רבינו להלכה למעשה ולהיכנס בכל לבם בתורות רבינו, לשם כך קבעו עצמם 'חבורה יומית' ללמוד את התורה הזמנית (כעת תורה י"ג) בצוותא, וללבן בשיחת חברים העצות למעשה היוצאות מתוך התורה וכן דיוקים ועיונים שהעלו בחיכם.

החבורה מתקיימת מידי יום בביהמ"ד הגדול במא"ש בשעה 6.50 אחה"צ. כלליות האברכים מוזמנים להיות חלק מחבורה מיוחדת זו - טעמו וראו כי טוב.

חבורת 'תפילה בכח' - בי"ש

ההתעוררות אצל האברכים בעיה"ק ירושלים, לקיים תפילת שחרית בכח ובכונה כרצון רביה"ק, הולידה קנאת סופרים אצל האברכים בבית שמש, ואף הם החלו להתארגן לקיים תפילה בכח דבר יום ביומו

להנחיל מורשה

הגזירה. כאשר לאחר מכן אמרו כל הנערים בצוותא פרקי התהלים והתפילה של מוהרנ"ת ור' יצחק ברייטער שנזכה להיות חלק מהקיבוץ הקדוש, כפי שתקנו זקני וחשובי אנ"ש לומר מדי יום.

מכינה לישיב"ק - בית שמש

נערי הבר מצוה הקונים את דרך חייהם במכינה לישיבה בעיר בי"ש, שזוכים מדי ערב להתאסף יחד ללמוד הלכות תפילין כהכנה ראויה לקראת יומם הגדול בו יקבלו עליהם נועם עול תורה ומצוות, ובהמשך בלימוד ההלכות הנחוצות להם בפסיעותיהם הראשונות בעולם התפילה בציבור ועוד, בהכוונת ראש החבורה המסור הר"ר יחיאל רוזנבלט שליט"א אשר זה יותר מעשור מתמסר כל כולו למען המכינה להקנות לנערי החמד מסילות ישרות בדרכי ועצות רביה"ק ותלמידיו, כאשר לבס נכון ופתוח לקבל את אורו הקדוש לטוב להם כל ימיהם, מתאספים מדי פעם ביומי דפגרא למסיבת רעים בכמה מיני אופנים וגוונים לעודד אותם ולנסוך בהם ירא"ש מדות ועצות נכונות להעלותם בדרך העולה בית קל.

בליל שני אור לראש חודש תמוז התקיימה סעודת ר"ח בהיכל המכינה אשר בביהמ"ד 'נחלת חן', כאשר ליד השולחנות הערוכים נפתחו הלבבות, ולאחר שירה וזמרה בגעגועים וכיסופים לקל חי, השמיע ראש החבורה דיבורים מיוחדים אודות התקופה בה הם שרויים לקראת כניסתם לישיבה קטנה בעז"ה בזמן אלול הבעל"ט.

הנערים יצאו מהמעמד בהתרוממות מיוחדת, בתקווה ובתפילה שיוזכו הוריהם ומוריהם לרוות מהם מלא חופניים נחת דקדושה.

נובע מקור מים חיים, ועליה הכיתוב: "דאס הארץ ביינקט צום קוואל"...

מחיל אל חיל - כינוס "בנות ברסלב"

התגובות הנלהבות שבאו בעקבות הכינוס, מכל הגוונים, כאשר רבים העידו כי הדיבורים המיוחדים הציטו אש שלהבת בקרב עזרת הנשים, להרבות בתפילות ותחנונים לפני בורא כל עולמים שנזכה גם השנה להיות נמנה בין באי הקיבוץ אשר כל העולם כולו תלוי בזה, חיזקה את ידי העוסקים בדבר לקיים גם כינוס התחדשות לבנות, להלהיב את לבם גם הם באמונת אומן ולהודיע להן מתיקות נועם העצות הקדושות של רבינו הקדוש ותלמידיו השייכים גם להן, כדי שבהגיע העת ישתוקקו להשית את

אדני ביתן על יסודות קדושות אלו, לטוב להן כל הימים.

גם להן חולק מחזיק מפתחות עליו תמונת ציון רביה"ק עם הכיתוב 'והיה עיני ולבי שם כל הימים'...

חבורות הנערים

ירושלים - בית שמש

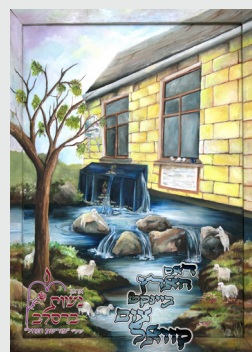
בר"ח תמוז התקיימה סעודת ר"ח לחבורות הנערים בירושלים וכן לחבורות הנערים בבי"ש, בה הלהיבו את לבם אודות הראש השנה של רבינו הקדוש הקרב ובא אשר לצער כל אחד מוטל באי וודאות בעקבות המצב, וגדולה תפילתם הטהורה של תינוקות של בית רבן הבל פה שאין בהם חטא לקרוע רחמי שמים ולהמתיק את רוע

כינוס התחדשות "נשות ברסלב"

שאלתו של רביה"ק "פארוואס מאכט איר נישט אייערע ווייבער חסידות'טעס?" שהיוותה אחד מהמטרות המרכזיות של הקמפיין האדיר "אני בלעדיך אני יכול", לא משה מנגד עיננו גם בימים הטרופים שעברה על כל העולם כולו.

לשם כך התקיימה 'כינוס התחדשות' לפעילות ארגון "נשות ברסלב", ביום רביעי פרשת בלק, באולמי 'הכתר' - פעיה"ק ירושלים.

בכינוס נשמעו דיבורים נלהבים בגודל מעלת האמונה הפשוטה ברבינו הקדוש השייכת במיוחד לנשים ועל העבודה של עקרת הבית להיות לעזר לבעלה, גם בימים אי וודאיים אלו, בכל הקשור לראש השנה של הרבי. כמו"כ התקיימה 'פאנל - רב שיח' בו הועלו שאלות כיצד ביכולת בני הבית להביא את אור רבינו הקדוש ועצותיו לביתן, וכן אודות הנסיעה הקדושה למקום חיותינו - ציון רביה"ק, כאשר הרבניות המשתתפות העלו נקודות חשובות מכמה זוויות, להלהיב את לבות בני הבית להשתוקק ולכסוף

לקיים בראש השנה תשפ"א הבעל"ט, חרף כל הקשיים והמניעות, את הקיבוץ הקדוש בעיר עוז לנו אומן יצ"ו.

בכינוס חולק 'מגנט הכיסופים'

ציור תמונת ציון רביה"ק בעיבוד של נחל

העסק בספרי רבינו הק' אבל עדין היה חסר 'נקודת החבר' וזה מה שדחף לייסד חבורה זו, לגלות הנקודה שיש בחברו לקבל דין מן דין".

החבורה במתכונת שיחת חברים בחיבות ואחדות הלבבות ממש, עפ"י המבואר בתורה י"ג. בחבורה הראשונה שהתקיימה לפני כמה שבועות נמשכה השיחה קרוב לשעה שלימה.

כשפוגשים אותי באמצע השבוע, מספר האחראי, שואלים אותי החברים: "נו, מתי כבר יהיה החבורה הבאה".

האברכים תשובי השכונות הקרובים והרחוקים, מוזמנים לבוא ולטעום טעמה המתוק של תפילת שחרית כראוי, ולקבל את עיקר החיות מהתפילה.

חבורה חדשה בקנה בשם - בי"ש

"בחבורה שלנו שמים את הדגש לגלות את 'נקודת החבר' כך אומר לנו אחד מאברכי החבורה.

"עירנו בי"ש משופעת ב"ה בשדות מסביב, שם אפשר לקיים 'נקודת עצמו' בעצת ההתבודדות, לנקודת הצדיק' זוכים ע"י

בביהמ"ד "נחלת חן".

האברכים מתקבצים בצד דרום ביהמ"ד ותפילתם הנלהבת מרוממת את כל מהלך התפילה. ואין צריך לומר כי אחרי תפילה כזו הרי שכל היום נראה אחרת לגמרי בעז"ה.

לשם חיזוק עבודה יקרה זו, מתכנסים האברכים אחת לשבוע ביום שלישי, ולומדים בספר 'אוצר היראה' ערך תפילה, כאשר כל אחד מעלה את הרגש לבבו לקבל דין מן דין.

לכבוד עורכי הגליון הנפלא "מימי הנחל"

המאחד את כל אנשי הפשוטים באהבה.

בגליון הקודם (סיון תש"פ) בסיפור התקרבות הנפלא של ר' מנחם קירשבוים, בתוך דבריו הנעימים הזכיר בשם ר' נתן ליברמנש שליט"א, שתפילה בכח אין הכוונה לצעוק בקולות אלא להכניס כל כוחו בתפילה כמו שאמר רבינו ז"ל בתורה ט'.

אך זאת צריכים לדעת כי אם אכן בתורה ט' כשרבינו מדבר על ענין תפילה בכח אין הכוונה דוקא על הרמת הקול בצעקה, אלא להכניס כל כוחו בתפילה כמו שאמר, אבל זאת קיבלנו במסורה מרבינו ומר' נתן ז"ל שצריכין לצעוק ולצעוק דייקא, ואביא רק כמה דוגמאות:

בליקו"מ תורה ה' (אות ג'): "וְעַמְּמוּמִיּוֹת שְׂבֻלָּב מִפְּשִׁיטִין עַל־יְדֵי רְעָמִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ חֲז"ל (בְּרָכוֹת נט.). לֹא נִבְרָאוּ רְעָמִים אֶלָּא לְפָשֵׁט עַקְמִימִיּוֹת שְׂבֻלָּב, וְרְעָמִים הוּא בְּחִינַת קוֹל שְׂאֵדָם מוֹצִיא בְּכַח בְּתַפְלָתוֹ, וּמִזֶּה נֶעֱשֶׂה רְעָמִים. כִּי אֵימָתָא בְּזִהָרָה (פִּינְחָס רלה): 'כִּד קָלָא נָפִיק וְאֶעְרָא בְּעֵבִי מִטְרָא אֲשֶׁתִּמְעֵ קָלָא לְבָרִיתָא וְדָא אֵינִין רְעָמִים, וְעָקָר הָרְעָמִים הֵם מִגְּבוּרָתוֹ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (איוב כ"ו): 'וְרַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי תִבּוֹנֵן'. וּבְשִׁבִיל זֶה אֵינוֹ מְבָרְכִין: שְׂכָחוּ וּגְבוּרָתוֹ וְכוּ'. וְהַגְּבוּרָתוֹ הֵם בְּחִינַת כֹּחַ וּגְבוּרָה, שְׂאֵדָם מוֹצִיא אֶת הַקּוֹל בְּכַח גְּדוּלָּה."

טובות וזכרונות (אות ה'): "... כשבאו אדמו"ר ומוהרנ"ת לבית הכנסת דשם, כי היו שניהם "חדשים מקרוב באו" להתפלל, ותיכף על הפתח בית הכנסת עמד רבינו ז"ל על אסקופת בית הכנסת, ואמר למוהרנ"ת ז"ל בזה הלשון, עפ"י הערט מען גאר ניט קיין שום פליעסקין אין קיין קולות מהתפילה דשם, ונכנסו והתפללו. ואחר כך כשהלכו לחזרה אמר רבינו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל, מיר האלטין פין דעם, ניט וויא דיא וועלט, זיי זאגין מיע דארף שטיין דאוויגין שטיל כמו שעומדין לפני איזה מלך וכו', מיר זאגין אזוי וויא דעם בעל שם טוב וועג אז מיט קולות שרייען אין פליעסקין באם דאוויגין ובוזה יכולין אריין שפרינגין אין גן עדן אריין מיט שמחה, בחינת "בואו לפניו ברננה הודו לו ברכו שמו" בקולות, ועל ידי זה נאמרה התורה מ"ד בחלק א'."

בשי"ש ח"ב תרע"ו [ובח"ה פ"ט]: "כְּשֶׁהָיָה מוֹהֲרֵנ"ת פֶּעַם בְּחַיִּי רַבִּנוֹ, אֶצֶל הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי גְּדַלְיָה מְלִינִיץ יִצְחָל, עִם עוֹד כְּפֹה מֵאֲנָשׁ, הִתְפַּלְלוּ בְּקוֹלוֹת וּבְצַעְקוֹת כְּדָרָךְ אֲנִישׁ. פֶּנָּה אֶז רַבִּי גְּדַלְיָה מְלִינִיץ לְמוֹהֲרֵנ"ת וְאָמַר לוֹ: 'מִדּוּעַ הִנָּכֶם מְרַעֲשִׁים בְּתַפְלָה כַּל-כָּף? לֹא עֲנָהוּ מוֹהֲרֵנ"ת כְּלוֹם, אַחֲר־כֵּף אָמַר מוֹהֲרֵנ"ת לֹאֲנִישׁ, רַבִּנוֹ הוּא בְּחִינַת 'שְׁמֵן בְּהִשָּׂא', (כִּי רַבִּנוֹ בְּעֶצְמוֹ הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּנִחָת בְּלֹא קוֹלוֹת. עֵינֵי בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרֵנ"ת חָלַק א' סִימָן כ"א, א"ה), אוֹלָם אֵינוֹ צָרִיכִים לְקַרֵּעַ אֶת הַקֶּנֶה שֶׁבְּגָרוֹן בְּצַעְקוֹתֵינוּ, וְכוּ' 'זֵי גְלִיכֵן זֶאָךְ צוֹם רַעֲבָן? דַּעַר רַבִּי הָאֵס גְּעֵדֵא וְיִטֵּן שְׁטִיל, עַר אִיז גִּיוָעֵן 'שְׁמֵן בְּהִשָּׂא', זֶאָלֵן זֵי זֶאָךְ אִיין רִיטֵסֵן דִּי קִיילִי בִּימֵי דִאָוִינֵעֵן וְוִי אִיף רִיטֵסֵן זִיף."

אין ספק שיש כאן שני חלקים בעניין העבודה, מחד להשקיע את כל כוח כוונתו ומאידך 'בכל כוחו' כפשוטו, ומה שהוזכר בסיפור ככל הנראה לא בא להפקיע את עניין בכל כוחו, אלא שם דגש על עניין כוונתו (כמבואר במחלוקת רש"י ותוס' בעניין אמן יהא ש"ר בכל כוחו), ואלו ואלו דא"ה.

ויה"ר שנוכח לקרוע את הקנה בצעקות בקולי קולות בתפילותינו ולפשוט כל העקמימיות שבליבנו ולהתקרב מחדש לרבינו הקדוש ולקיים כל עצותיו בשלימות באמת.

בידידות

יעקב פלדמן

...

לכבוד מערכת הגליון הנפלא "מימי הנחל" שע"י "מורשת הנחל".

אחרי שזכינו שהתאחדו כל אנשי שלומינו התמימים והפשוטים תחת קורת גג עלון אחד, התעוררתי להתחזק ביחד בנקודה עקרונית, אשר בכל כרכי הליקוטי הלכות אפשר לראות למי שמעיין בעין האמת, כי הבריה התיכון והדבר הכי נשגב שבכוחו נוכל לקבל את כל שאר הדברים ובלעדיי אין לשום דבר את ערכו האמיתי הוא: ענין ההתקבצות והאהבה שבין אנ"ש. אם נביא לכאן את כל הציטוטים שבליקוטי הלכות לא יכילם הגליון. ועיין הלכות בציעת הפת ה' אות ט"ז - כ', הלכות נטילת ידים ו' בפרט אות ע"ו - פ', ובהלכות בית הכנסת ו', הל' קראית התורה ו', תפלת המנחה ז', שלוחין ה', ועוד ועוד, ותראה איך זה כל ענין ההתקשרות לצדיק.

והנה ב"ה זכינו בחורף העבר להתחדש ביחד בענין זה, לשוב ולהתקבץ יותר בקביעות עם אנ"ש, ובפרט בחבורות השבועיות, אך הבעל דבר לא שתק והפך את העולם כדי שכביכול ישתכח מאתנו ההתחדשות הזאת, ובודאי שהשי"ת יגמור את שלו כמו שהבאנו לעיל לשון מוהרנ"ת, אך ר' לוי יצחק היה אומר תמיד "יש כאן פאבריק שבודאי השי"ת יצנח עי"ז, וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל נצחתי ואנצח, אך השאלה מי יזכה להיות מהעובדים של הבית חרושת הזה?".

והנה עכשיו כלליות אנ"ש התחילו ללכת עם תורה י"ג, בה מאריך רבינו בגודל מעלת והכרחיות הקיבוץ, וע"כ זה הזמן להתחדש מחדש בענין זה, ומי שיעיין שם בהתורה, יראה שכל הקדושה וההתקבצות להשי"ת שאפשר לקבל מהתורות של רבינו הקדוש, הכל תלוי לפי מידת ההתקבצות עם אנשיו בכל עת מצוא, [כי הגם שהתורה מדבר בענין ראש השנה, ובודאי אז יותר מסוגל לזה, אך רבינו מדבר שם בסתם תמיד, בכל סעודה שלישית ובכל חבורה, בכל כנס ובכל תפלה בבית הכנסת של רבינו].

ומבואר שם, כי הקיבוץ הוא נפשות גדולות עם נפשות קטנות, דהיינו שכמו בראש השנה השווה רבינו את ר' אהרן דער רב ז"ל לבעראלע לענין הקיבוץ, הוא הדבר בכל פעם שנפגשים אנ"ש, וכל זמן שהאמונה שלנו באנשי רבינו עדיין לא מושלמת, מאד קשה להתגבר על הרבה מניעות, אבל העצה לכל זה הוא כמובא לעיל בדברי מוהרנ"ת, להתפלל ולהתחנן על זה הרבה מאד, שנוכח להרגיש בגודל מעלת ההתקבצות עם אנ"ש, וגם ללמוד הרבה ליקוטי הלכות על זה, וגם על זה עיקר העצה הוא להיפגש הרבה מאד עם אנשיו של הצדיק האמת, והם יאירו בו מעלת התקבצות זו. ובודאי אם זה יהיה חשוב אצלנו כמו לנסוע לאומן על ר"ה, נעשה ע"ז קצת יותר השתדלות.

ובאמת מלשון ר' אברהם בן ר' נחמן ז"ל בכוכבי אור, וכל הלשונות של מוהרנ"ת במכתבים על ר"ה [המלוקטים יחד במועדי ישראל - ראש השנה] יראה למעיין שעיקר קדושת ראש השנה של רבינו עתה לאחר הסתלקותו, הוא ע"י שאנו מתקבצים יחד עם אנשי שלומינו על ראש השנה בעיר אומין אצל רבינו הקדוש, וא"כ כל מה שנוסעים לאומן על ראש השנה הוא להתקבץ עם אנשים אלו, כמו בחיי רבינו הקדוש, ובודאי גם בכל השנה היינו מאד רוצים לנסוע אליו, ועיקר החיוב הוא על ר"ה, כך ממש הוא ענין ההתקבצות עם אנשי שלומינו בכל עת מצוא.

ע"כ אנ"ש היקרים תחדשו כנשר נעורייכו, להתחיל מחדש לחפש את רוח קדשו של רבינו הקדוש אצל אנשיו, כי קרוב אלינו הדבר מאד בכל בית כנסת של ברסלב שבעולם ובפרט בחבורות האברכים, חזקו ונתחזקה ועי"ז נביא את הגאולה כנ"ל בלשון מוהרנ"ת.

אחיכם המחכה לקבל מכל אחד מאנ"ש את נקודתו

ישראל יצחק ברוין - ירושלים

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידנו ותומכינו היקרים לרגל השמחה במעונם

להיכנס בנם לעוה"מ

ר' שמואל מאיר ברמ"ג אנשין - י-ם
ר' דוד בר - ב"ב
ר' אילן בר ששת - צפת
ר' בנימין הכט - צפת
ר' יוסף פראנק - י-ם
ר' ישראל נחמן פראנק - י-ם
ר' נחמן קיפניס - בי"ש
ר' ישראל יצחק קעניג - בי"ש
ר' יוסף רז - בי"ש
ר' אליהו יהודה שטיינברג - בי"ש
ר' גדליה שנעק - ב"ב

לנישואיהם בשעטומ"צ

ר' יעקב צבי אטינגר - י-ם
ר' צבי דוב אייזנבאך - צפת
ר' נתן אנשין - בי"ש
ר' מנחם מנדל ברוין - בי"ש
ר' משה גוטליב - י-ם
ר' נחמן גלינסקי - י-ם
ר' שמעון הופמן - ביתר
ר' יעקב וויינשטאק - י-ם
ר' יעקב זאב חשין - י-ם
ר' נחמן לוינזון - י-ם
ר' נחמן ליברמנש - י-ם
ר' משה סומר - י-ם
ר' יצחק קעניג - בי"ש
ר' אהרן רוזנבלט - י-ם
ר' מרדכי רוזנפלד - צפת
ר' ח. שמואל אהרן שפירא - י-ם
ר' יעקב קוסטנטינר - י-ם

להולדת הבנים

ר' ראובן אייזנבאך - בי"ש
ר' אברהם בעק - בי"ש
ר' אליהו שרגא גודלסקי - י-ם
ר' ישראל מאיר גולדשטיין - י-ם
ר' יחיאל גלינסקי - י-ם
ר' אהרן גרומן - י-ם
ר' חיים כהנא - י-ם
ר' נתן אברהם מיאראוויטש - ב"ב
ר' דוד נברוצקי - בי"ש
ר' מאיר פוקס - בי"ש
ר' משה לייב פלטינק - י-ם
ר' נחמן קלניצקי - הר יונה
ר' נתן קרישבסקי - בי"ש

להולדת הבנות

ר' בנימין בלוטשטארק - צפת
ר' נחמן הוכברג - י-ם
ר' שמואל יפה - ב"ב
ר' נחמן ברא"מ כהן - צפת
ר' יצחק מירב - צפת
ר' צבי מנדליאל - ב"ב
ר' אלימלך קלצקי - בי"ש
ר' נתן שווארץ - ב"ב
ר' שמעון ברמ"ד שפירא - י-ם

לנישואי צאצאיהם

ר' נתן י. ר. אנשין - י-ם
ר' יצחק אנשין - בי"ש
הרה"ג ר' נחמיה אנשין - בי"ש

לאירוסי הצאצאים

ר' גדלי' ברגר - י-ם
ר' נתן ברמץ - ברכפלד
ר' מרדכי גולדברג - ביתר
ר' משה גלבך - בי"ש
ר' ראובן דויטשר - בי"ש
ר' פנחס זילברמן - י-ם
ר' מיכאל חשין - י-ם
ר' נחמן כהן - י-ם
ר' יהושע לידיסקי - ב"ב
ר' יצחק מן - בי"ש
ר' אהרן קיפניס - ברכפלד

י"ד אדר"ה
החל מנעם פתח חממה מברסלב וירא

יה"ר שיזכו לרוות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח בדרכו הסלולה של רביה"ק
המסורה לנו מדור דור, לגדלם ולחנכם לתורה ולחופה ולמעש"ט, לבנות בית נאמן
בישראל על אדני התורה והיראה לתפארת כרם בית ישראל ולתפארת שם רביה"ק,
מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיהם אמן

זמני ומיקום החבורות השבועיות

ירושלים

יום ראשון | 6:00 אחה"צ

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר יעקב נתן

אנשין

ללכת עם תורה

אחראי: ר' י. ברוין הי"ו

05331-42207

יום שני | לאחר מעריב

בבית הר"ר אליעזר קירשבוים

ראש החבורה: הר"ר שמעון צבי

שפירא

שיחה שבועית

אחראי: ר' ש. נ. גודלבסקי הי"ו

05041-30633

יום שלישי | לאחר מעריב

בית צבי

ניגונים מדורות הקודמים

אחראי: ר' משה לייב פלטיניק הי"ו

05832-28291

יום שלישי | 3.45 בצהריים

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר נתן יוסף

בורשטיין

שיחה שבועית

אחראי: ר' א. מ. מנדל פיין הי"ו

05832-91352

יום שלישי | לאחר מעריב

עז"נ הישן

שיחת חברים

אחראי: ר' אהרן גרומן הי"ו

05276-80057

יום שלישי | 1.45 בצהריים

ביהמ"ד ברסלב

רח' יוחנן בן מתתיהו

אחראי: ר' אפרים בידרמן הי"ו

05331-20546

יום רביעי | 6:00 אחה"צ

בית צבי

ראש החבורה: הרה"ח ר' מאיר

קרלבוך

שיחה שבועית

אחראי: ר' נ. פראנק הי"ו

05276-40892

יום רביעי | לאחר מעריב

בבית החברים

שיחת חברים

אחראי: ר' נחמיה חשין הי"ו

05276-27299

יום רביעי | לאחר מעריב

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר ראובן שיף

שיחה שבועית

אחראי: ר' א. י. בלום הי"ו

05485-61903

יום חמישי | 4.30 אחה"צ

ביהמ"ד "אור הצדיק"

רח' בית ישראל 39

שיחת חברים בטעם זקנים

ע"פ 'שיח שרפי קודש' החדש

אחראי: 02-5712493

חדש!

ליל שישי | לפנות בוקר

שלוש שעות לפני נץ החמה

יוצאים מרח' מא"ש ע"י ביהמ"ד

הגדול אל הכותל המערבי

ראש החבורה: הר"ר איתמר לייפער

ניגונים ודיבורים

אחראי: ר' יחיאל צוקר הי"ו

05331-55472

מוצאי שבת | 1/4 שעה לאחר ר"ת

בבית ר' רפאל ויסקי הי"ו

סעודת מלו"מ עם שיחה שבועית

אחראי: ר' משה בנימין אנשין הי"ו

05041-40093

בית שמש

רמה ב'

יום ב' | 9:45 בערב

בבית אחד החברים

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן

אחראי: ר' שלמה שישא הי"ו

05041-02203

חדש!

יום ג' | אחר ותיקין

בביהמ"ד נחלת חן

שיחת חברים ע"פ אוצר היראה

'תפילה'

אחראי: ר' יעקב אהרן גרוס

05484-83148

יום ג' | לאחר מנחה

בביהמ"ד נחלת חן

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן

אחראי: ר' נחמן הורביץ הי"ו

05276-02999

יום ג' | לאחר מנחה

ת"ת ברסלב

שיחת חברים

אחראי: ר' נחמן קלפהולץ הי"ו

05331-71480

יום חמישי | לאחר מנחה

ת"ת ברסלב

שיחת חברים בספר על"ת

אחראי: ר' ראובן פיליפ

05567-22659

ליל שישי | לאחר מעריב

בבית אחד החברים

שירה וזמרה

אחראי: ר' אליהו ירבלום הי"ו

05276-78143

מוצאי שב"ק

בבית אחד החברים

שיחה מר' אליעזר חשין הי"ו

אחראי: ר' יצחק טורץ הי"ו

05276-69525

קריה

יום ב' | לאחר מנחה

בביהמ"ד ברסלב

שיחה שבועית

אחראי: ר' אורי פרידברג הי"ו

05484-01927

קנה בושם

מדי יום | אחר שחרית ('ותיקין')

בביהמ"ד אנשי הצדיק

שיחת חברים בספר עלים לתרופה

עם הר"ר שמעון אליהו ברוין הי"ו

חדש!

יום ב' | לאחר מעריב

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

ראש החבורה: הרה"ח ר' אהרן דוד

בארזעסקי

אחראי: ר' ש. שמואל רוזנבלט

הי"ו

יום שני | לאחר מעריב

בביהמ"ד 'אנשי הצדיק'

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן

(בלשה"ק)

אחראי: ר' דוד שמואל ניסנבוים הי"ו

05484-91687

יום ד' | 7:30 בערב

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

שיחת חברים בספר שיחות הר"ן

אחראי: ר' חיים איזנבאך הי"ו

05041-38001

ליל ר"ח | אחר מעריב

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

שיחה בתורת רביז"ל

אחראי: ר' שרגא טווערסקי הי"ו

05484-23073

חדש!

חפציבה

יום ד' | 8:45 בערב

בבית אחד החברים

שיחת חברים - בלשה"ק

אחראי: ר' יהודה חנון הי"ו

05331-45325

בני ברק

יום שלישי | 7:30 בערב

ביכולל ברסלב

שיחה שבועית

אחראי: ר' צבי גוטליב הי"ו

05271-08531

ביתר

יום שני | 9:00 בערב

בביהמ"ד עטרת הנחל

שיחה שבועית

אחראי: ר' יחיאל מיכל ברנד הי"ו

05832-08001

יום רביעי | 9:15 בערב

בביהמ"ד מקור הנחל

שיחה שבועית

אחראי: ר' דוב הלפרין הי"ו

05832-38831

אלעד

יום שני | 7:45 בערב

בביהמ"ד חסידים

שיחת חברים ע"פ שיחות הר"ן

אחראי: ר' יעקב ירבלום הי"ו

05271-35144

ברכפלד

יום שלישי | 7:30 בערב

בבית החברים

אחראי: ר' שמואל קלצקי הי"ו

05331-88316

צפת

יום רביעי | 7:30

בביהמ"ד פאר הנצח

ניגונים ושיחה

אחראי: ר' שמחה פלברבוים הי"ו

05331-44862

הר יונה

יום שלישי | 8:30 בערב

ביהמ"ד נחלת הצדיק

שיחת חברים בספר השתפכות

הנפש

אחראי: ר' נחמן מלמד הי"ו

05484-10520

אברך יקר! בא והצטרף לחבורה שבועית המתאימה לך, לתועלתך ולתועלת כולנו